

Λέμφωμα Hodgkin και B – Λεμφώματα (1)

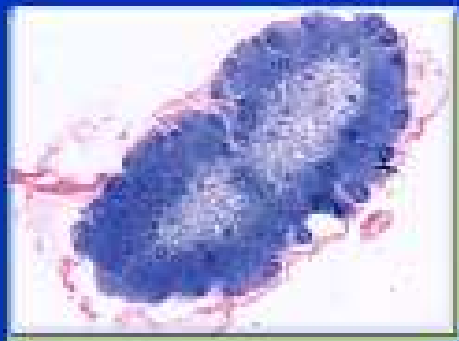
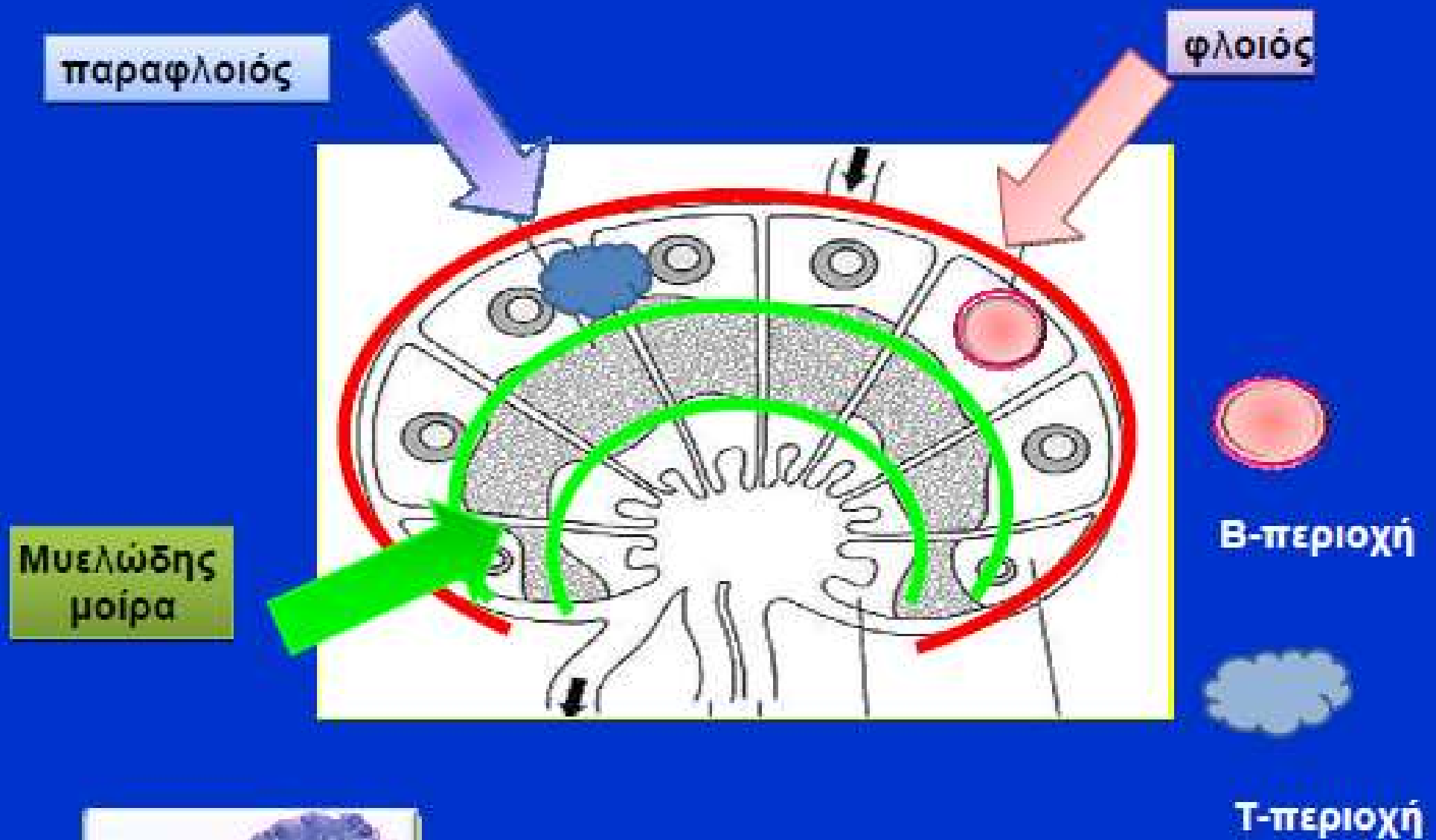
Π. Κορκολοπούλου

Καθηγήτρια Παθ. Ανατομικής

Ε. Λακιωτάκη

Επικ. Καθηγήτρια Παθ. Ανατομικής

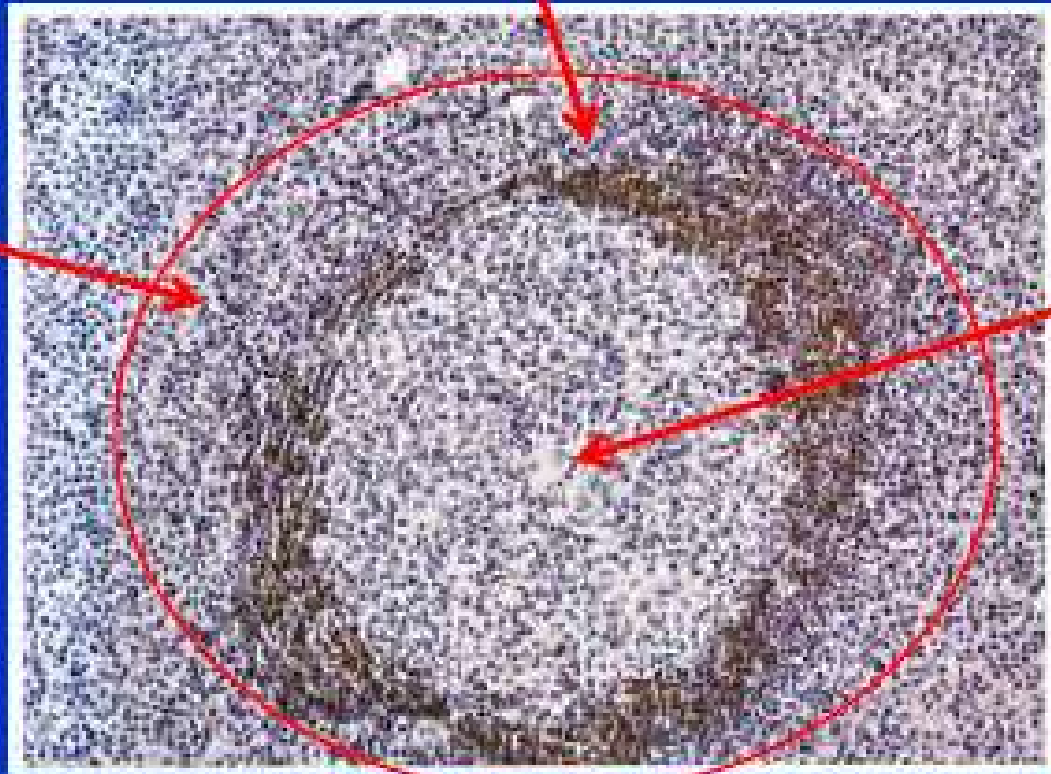
Φυσιολογικός λεμφαδένας

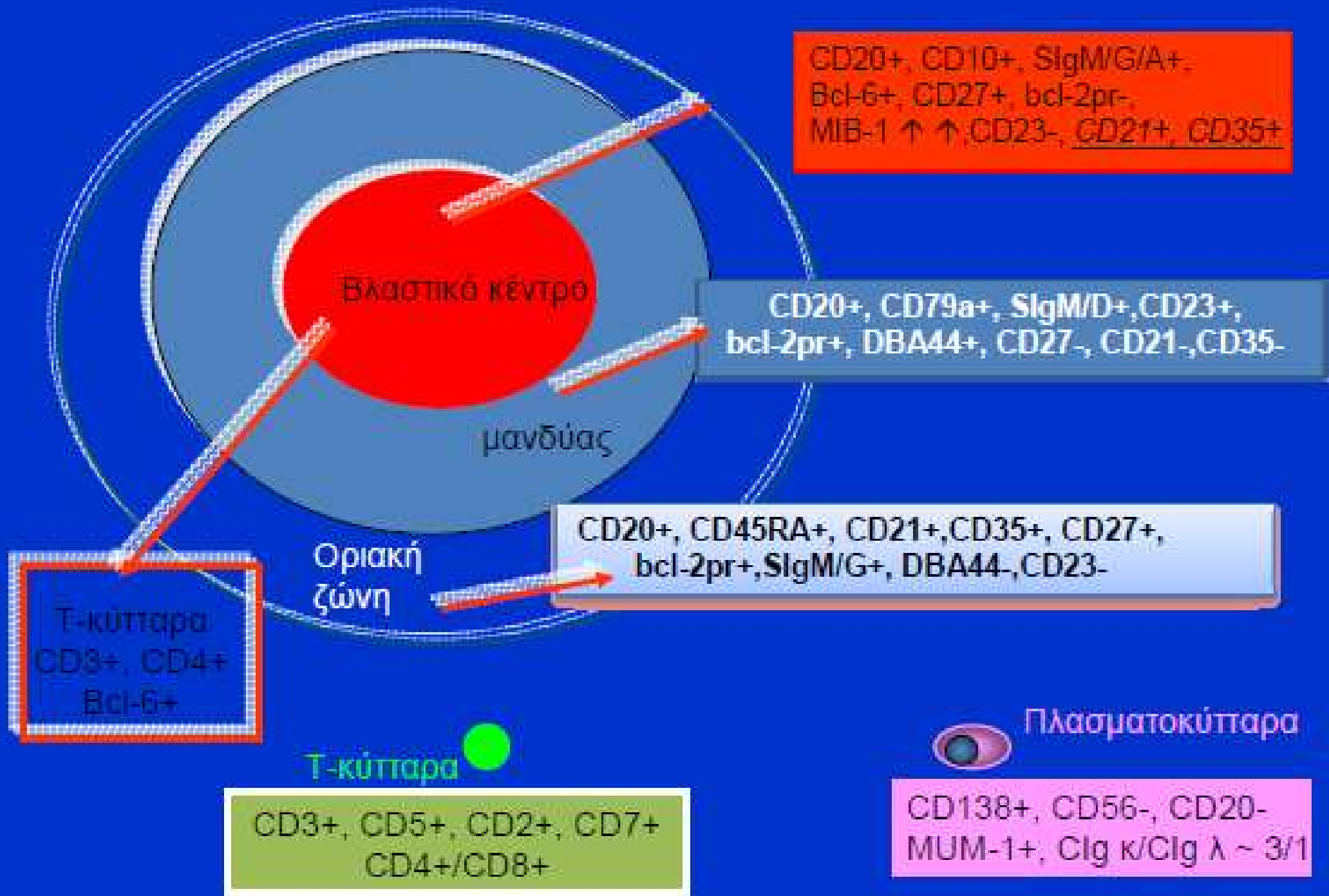
Ζώνη μανδύα

Οριακή ζώνη

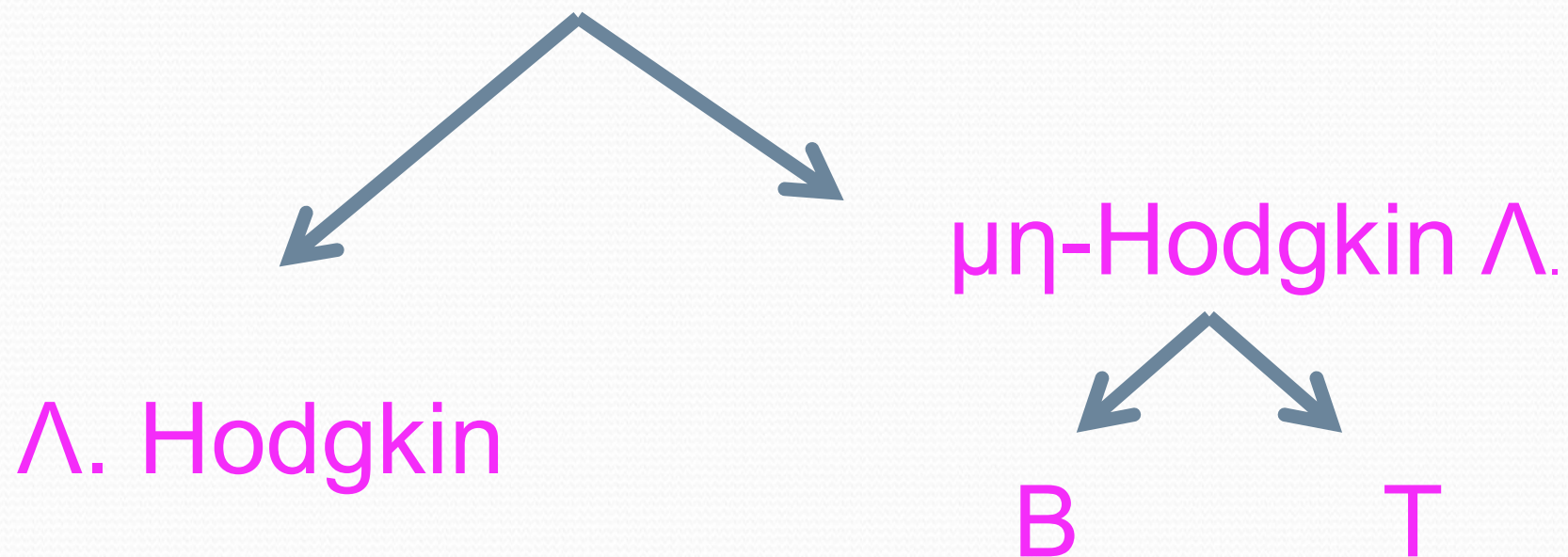
Βλαστικό κέντρο

Το λεμφοζίδιο αποτελεί βασική λειτουργική μονάδα των Β-κυττάρων
ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ: μικρά, ώριμα (παρθένα) Β-λεμφοκύτταρα που δεν έχουν ενεργοποιηθεί από αντιγόνο.
ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗ: ιστική έκφραση της απάντησης σε αντιγόνο.

- **Λεμφώματα:** Κακοήθη νεοπλάσματα του λεμφικού ιστού , που αντανακλούν διάφορα στάδια της διαφοροποίησης των φυσιολογικών λεμφοκυττάρων

Ταξινόμηση λεμφωμάτων (ΠΟΥ 2008)

I. Νεοπλάσματα των αρχέγονων B κυττάρων

Λεμφοβλαστική λευχαιμία/λέμφωμα από αρχέγονο B κύτταρο

II. Περιφερικά νεοπλάσματα των B κυττάρων

Χρόνια λεμφοκυτταρική λευχαιμία/μικροκυτταρικό

λεμφοκυτταρικό λέμφωμα

Λευχαιμία από B προλεμφοκύτταρα

Λεμφοπλασματοκυτταρικό λέμφωμα

Σπληνικά και λεμφαδενικά λεμφώματα της οριακής ζώνης

Εξωλεμφαδενικό λέμφωμα οριακής ζώνης

Λέμφωμα του μανδύα

Οζώδες λέμφωμα

Λέμφωμα οριακής ζώνης

Λευχαιμία εκ τριχωτών κυττάρων

Πλασματοκύττωμα/ πλασματοκυτταρικό μυέλωμα

Διάχυτο λέμφωμα από μεγάλα B κύτταρα

Λέμφωμα Burkitt

III. Νεοπλάσματα αρχέγονων T κυττάρων

Λεμφοβλαστική λευχαιμία/λέμφωμα από αρχέγονο T κύτταρο

IV. Περιφερικά νεοπλάσματα από T κύτταρα και κύτταρα-φονείς

Προλεμφοκυτταρική λευχαιμία από T κύτταρα

Λευχαιμία από μεγάλα κοκκιώδη κύτταρα

Σπογγοειδής μυκητίαση/Σύνδρομο Sézary

Περιφερικό T λέμφωμα μη περαιτέρω ταξινομούμενο

Αναπλαστικό μεγαλοκυτταρικό λέμφωμα

Αγγειοανοσοβλαστικό T-λέμφωμα

Λέμφωμα από T κύτταρα σχετιζόμενο με εντεροπάθεια

T-λέμφωμα του τύπου της υποδορίτιδας

Ηπατοσπληνικό γδ T-κυτταρικό λέμφωμα

T λευχαιμία/λέμφωμα των ενηλίκων

Λέμφωμα εκ κυττάρων-φονέων/T-κυτταρικό ρινικός τύπος

Λευχαιμία εκ κυττάρων-φονέων

V. Hodgkin Λεμφώματα

Κλασικοί υπότυποι

Οζώδης σκλήρυνση

Μικτή κυτταροβρίθεια

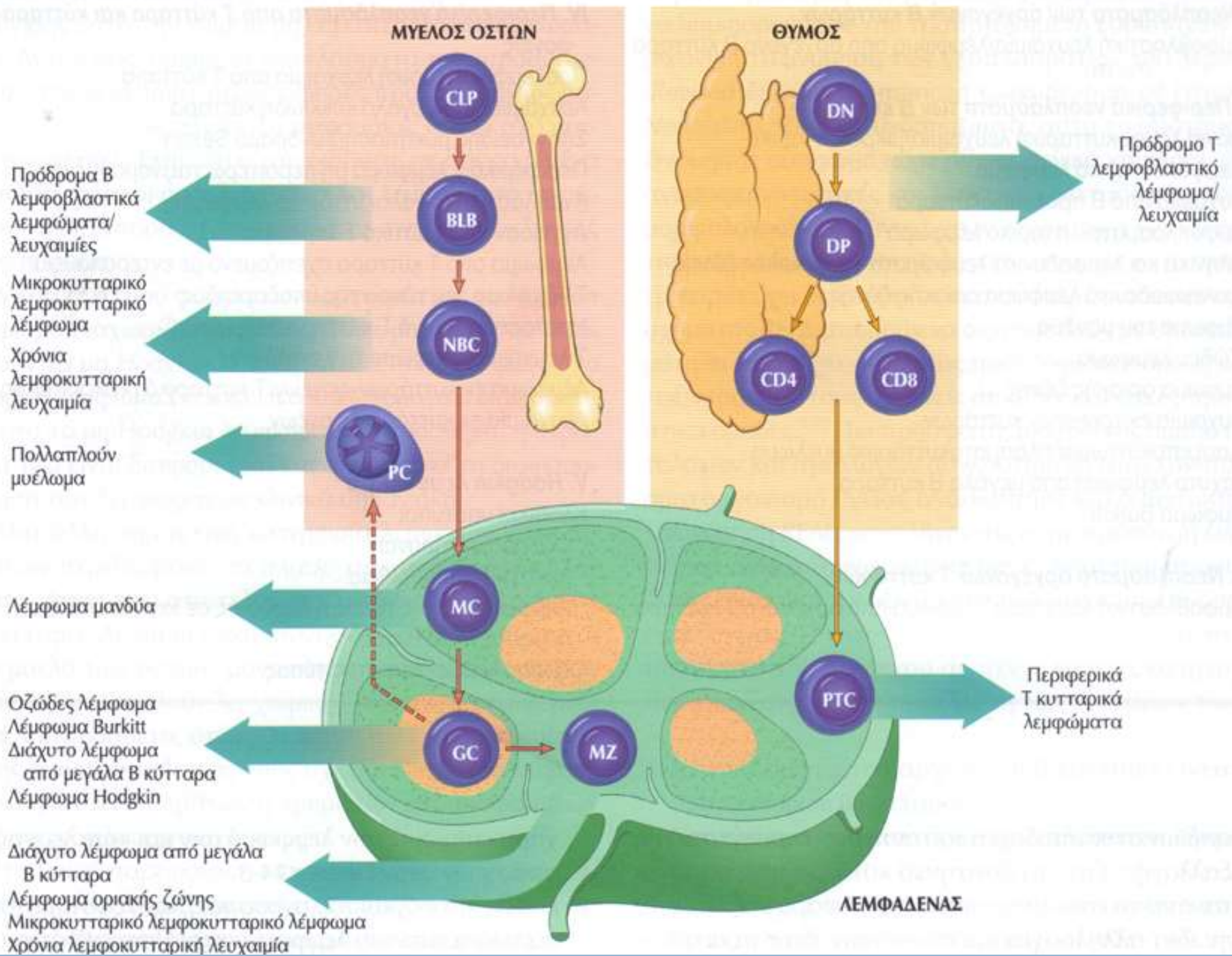
Λεμφοεπικρατής τύπος ή πλούσιος σε λεμφοκύτταρα

Λεμφοπενικός τύπος

Οζώδης λεμφοεπικρατής τύπος

Νεοπλάσματα Β κυττάρων

Νεοπλάσματα Τ κυττάρων

ΛΕΜΦΩΜΑ HODGKIN

κακοήθη

Ορισμός: Κύτταρα Reed-Sternberg (RS) και Hodgkin
[μειοψηφία]
+
Φλεγμονώδες κυτταρικό υπόστρωμα
[πλειοψηφία]

Ετερογενής νόσος:

- Οζώδης λεμφοεπικρατών τύπος
- Κλασικό λέμφωμα Hodgkin

Εισαγωγή

Κοινά χαρακτηριστικά των διαφόρων τύπων λεμφώματος Hodgkin (ΛΗ)

- 1) Προσβολή λεμφαδένων (συνήθως τραχηλικών) → πρωτοπαθής εξωλεμφαδενική νόσος ιδιαίτερα σπάνια
- 2) Συνήθως νέοι ενήλικες
- 3) Διάσπαρτα νεοπλασματικά κύτταρα (Hodgkin και Reed-Sternberg [HRS]) εν μέσω άφθονων αντιδραστικών κυττάρων
- 4) Σχηματισμός ροζεττών από T λεμφοκύτταρα πέριξ των νεοπλασματικών κυττάρων

Ταξινόμηση LH

Οζώδης
λεμφοεπικρατών

Διαφέρουν

- Κλινικά/προγνωστικά
- Ιστολογικά
- Ανοσοφαινοτυπικά
- Γονοτυπικά/μοριακά

Κλασικό LH

Κλασικό LH πλούσιο σε
λεμφοκύτταρα

Οζώδης σκλήρυνση Μικτή
κυτταροβρίθεια Λεμφοπενικός

Διαφέρουν

- Κλινικά (Προγνωστικά)
- Ιστολογικά
- Συχνότητα EBV λοίμωξης
- Όχι ανοσοφαινοτυπικά

Σταδιοποίηση LH κατά Ann-Arbor (αναθεώρηση 1989)

- I** Προσβολή **ενός** λεμφαδένα ή μιας λεμφικής δομής **II**
Προσβολή ≥ 2 λεμφαδένων **στην ίδια πλευρά** του
διαφράγματος
- III** Προσβολή λεμφαδένων ή λεμφικών δομών **άνωθεν και**
κάτωθεν του διαφράγματος
- IV** Προσβολή **εξωλεμφαδενικών** θέσεων (μη συνεχόμενων
με γνωστό προσβεβλημένο λεμφαδένα)

Οζώδης λεμφοεπικρατών τύπος ΛΗ (ΟΛΛΗ) (1)

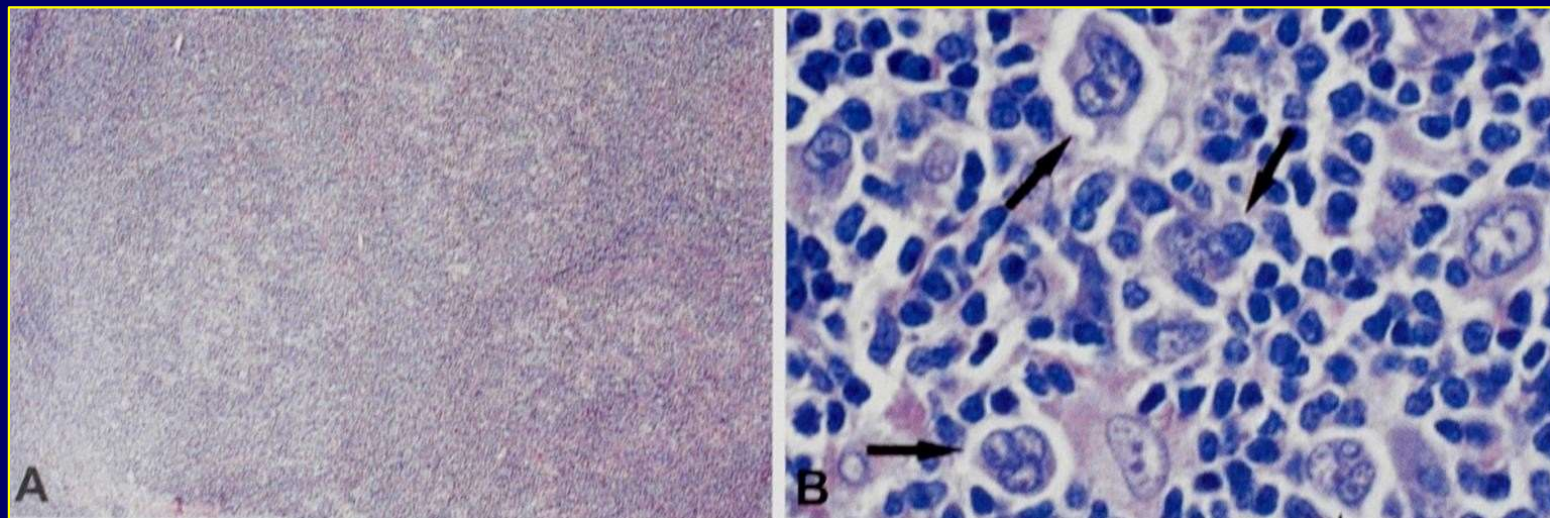
- **Ορισμός:** Μονοκλωνικό Β νεόπλασμα που χαρακτηρίζεται από οζώδες ($\pm$ διάχυτο) πρότυπο ανάπτυξης, παρουσία διάσπαρτων νεοπλασματικών Β κυττάρων (LP κύτταρα), πυκνό δίκτυο δενδριτικών κυττάρων και άφθονα μικρά λεμφοκύτταρα και ιστοκύτταρα
- » αμιγής διάχυτη μορφή ΟΛΛΗ $\rightarrow$ μεγαλοκυτταρικό Β λέμφωμα πλούσιο σε Τ λεμφοκύτταρα (TCRBCL)
- » 1/3 των περιπτώσεων ΟΛΛΗ που είχαν διαγνωσθεί στο παρελθόν $\rightarrow$ κλασικό ΛΗ πλούσιο σε λεμφοκύτταρα

ΟΛΛΗ (2)

- **Επιδημιολογία:** 5% των περιπτώσεων ΛΗ
- **Κλινική εικόνα:** Συνήθως εντετοπισμένη περιφερική λεμφαδενοπάθεια (στάδια I ή II)
  - » 5-25% των περιπτώσεων σε προχωρημένο στάδιο
- **Ηλικία:** Συνήθως άνδρες 30-50 ετών
- **Εντόπιση:** Συνήθως τραχηλικοί, μασχαλιαίοι ή βουβωνικοί λεμφαδένες
  - » προσβολή μεσοθωρακίου, μυελού των οστών ή σπληνός σπάνια

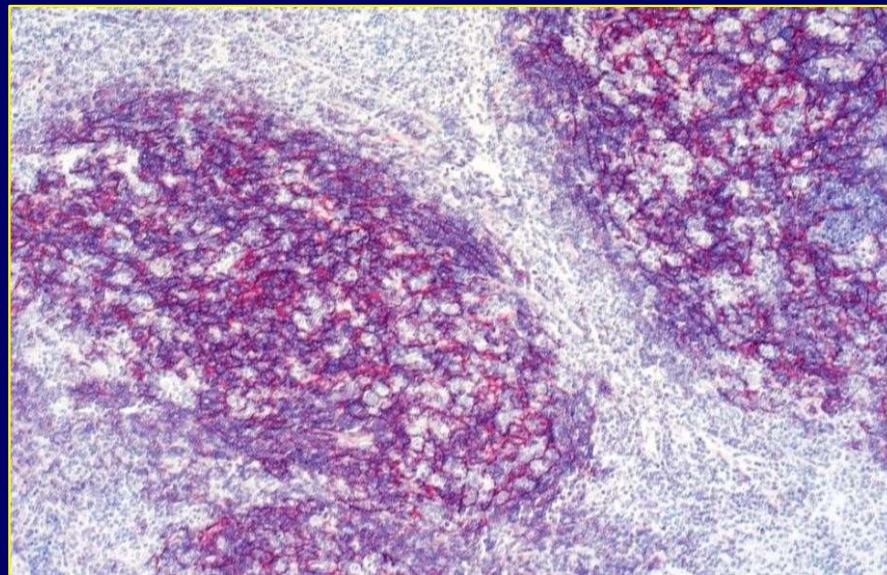
ΟΛΛΗ Μορφολογία (1)

- Οζώδες ± διάχυτο πρότυπο ανάπτυξης
  - » Όζοι μεγαλύτεροι από εκείνους οζώδους λεμφώματος, πυκνά διατεταγμένοι, χωρίς μανδύα
- Μικρά λεμφοκύτταρα, (επιθηλιοειδή) ιστιοκύτταρα και **LP κύτταρα**
  - » LP κύτταρα: πολύλοβοι πυρήνες με μικρά πολλαπλά βασίφιλα πυρήνια

ΟΛΛΗ Μορφολογία (2)

- Διάχυτες περιοχές: μικρά λεμφοκύτταρα και ιστοκύτταρα » Παρουσία έστω ενός όζου με χαρακτηριστικά ΟΛΛΗ αποκλείει τη διάγνωση TCRBCL
- Πλούσιο δίκτυο δενδριτικών κυττάρων
- Ελάχιστα ουδετερόφιλα, ηωσινόφιλα, πλασματοκύτταρα

CD21

ΟΛΛΗ - Ανοσοφαινότυπος (1)

LP κύτταρα

Θετικά

B δείκτες
(CD20,
CD79a, PAX-
5)

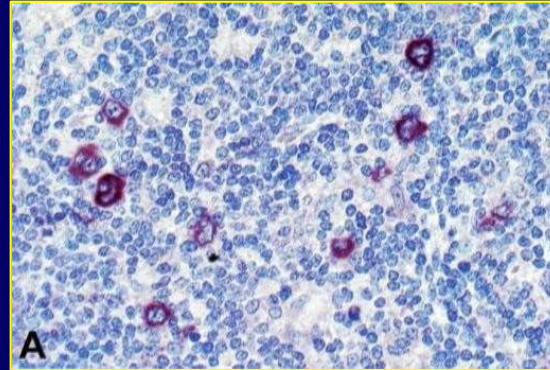
BCL-6 CD45
OKT-2 BOB-
1 EMA

J άλυσος

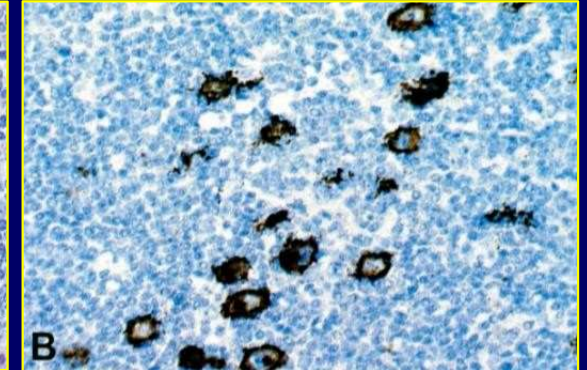
Βαριές/ελαφρές άλυσσοι
ανοσοσφαιρινών

Αρνητικά

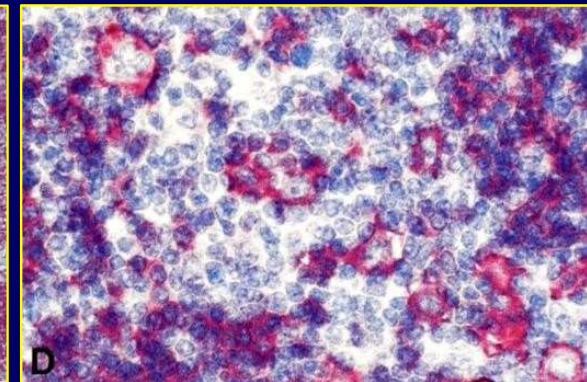
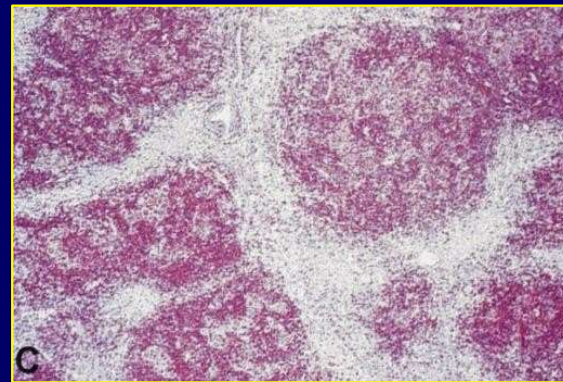
CD15
CD30

J άλυσος

EMA

CD20

ΟΛΛΗ - Ανοσοφαινότυπος (2)

Μικρά λεμφοκύτταρα

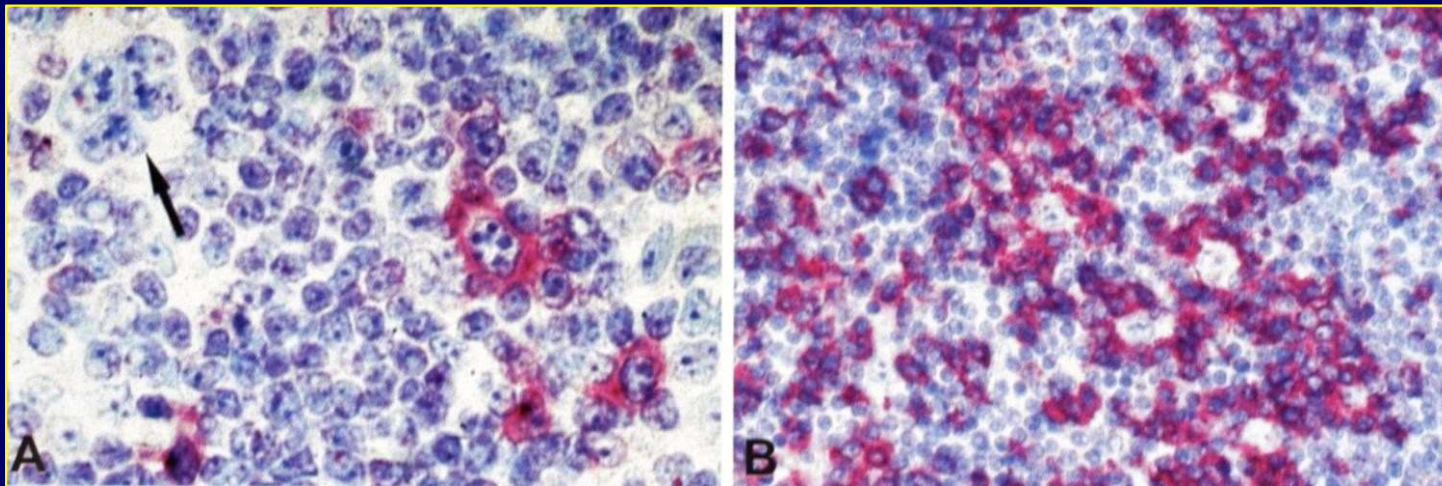
B

T (CD4+/CD57+)

PD1, MUM-1+ ⇒ T βοηθητικά
κύτταρα των βλαστικών κέντρων

» » ↑ T κύτταρα σε διάχυτες περιοχές

CD30

CD57

Διαφορική διάγνωση TCRBCL-like ΟΛΛΗ και πρωτοπαθούς TCRBCL

Παρουσία μικρών Β λεμφοκυττάρων

Παρουσία CD4+/CD57+ Τ λεμφοκυττάρων

Απουσία CD8+/TIA-1+ Τ λεμφοκυττάρων

Παρουσία ενός όζου

TCRBCL –
like ΟΛΛΗ

ΟΛΛΗ

Γονότυπος

- Παρουσία κλωνικά ανασυνδυασμένων γονιδίων ανοσοσφαιρινών στα LP κύτταρα (μελέτες σε απομονωμένα LP κύτταρα)
- Απουσία EBV λοίμωξης
- Διαμεταθέσεις (25%) και ανασυνδυασμός (48%) του γονιδίου BCL-6

Φυσιολογικό αντίστοιχο: B κύτταρο του βλαστικού κέντρου στο στάδιο της κεντροβλάστης

- Πρόγνωση: - Νόσος ήπια (ιδιαίτερα στα αρχικά στάδια) με συχνές υποτροπές
- Εκτροπή σε μεγαλοκυτταρικό B λέμφωμα στο 3-5%

Κλασικό LH

- **Ορισμός:** Κλωνικό λεμφοειδές νεόπλασμα, Β προέλευσης στην πλειοψηφία των περιπτώσεων, αποτελούμενο από HRS κύτταρα σε μη νεοπλασματικό περιβάλλον ποικίλης σύνθεσης & έκτασης
- Διακρίνονται **4 υπότυποι** με βάση
  - 1)τη σύνθεση του αντιδραστικού κυτταρικού περιβάλλοντος, και
  - 2)τη μορφολογία των νεοπλασματικών κυττάρων

Κλασικό ΛΗ - Γενικά

- **Επιδημιολογία:** 95% των περιπτώσεων ΛΗ
  - Οζώδης σκλήρυνση (70%)
  - Μικτή κυταροβρίθεια (20-25%)
  - Κλασικό ΛΗ πλούσιο σε λεμφοκύτταρα (5%)
  - Λεμφοπενικός (<1%)
- **Αιτιολογία:** EBV πιθανός παθογενετικός παράγοντας, ιδιαίτερα σε καταστάσεις ανοσοκαταστολής (HIV λοίμωξη)
Σε τροπικές χώρες 100% των περιπτώσεων κλασικού ΛΗ είναι EBV θετικές
- **Ηλικία:** 2 αιχμές – νέα άτομα (15-35 ετών) και ηλικιωμένα (>60 ετών)
- **Κλινική εικόνα:** Λεμφαδενοπάθεια-B συμπτώματα (40%)
– Πολύ σπάνια εξωλεμφαδενική νόσος
- **Εντόπιση:** τραχηλικοί λεμφαδένες (75%), μεσοθωρακικοί, μασχαλιαίοι, παραορτικοί-60% των ασθενών στάδιο I/II –
σπανιότερα διήθηση σπληνός (20%) ή μυελού των οστών (5%)

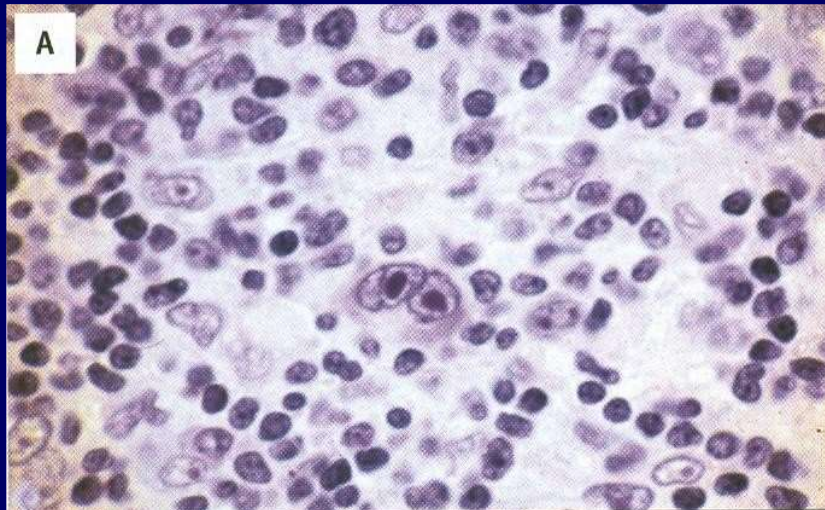
Κλασικό LH - Μορφολογία

RS κύτταρα	+	Φλεγμονώδες κυτταρικό υπόστρωμα
Μεγάλο μέγεθος		ουδετερόφιλα
Άφθονο κυτταρόπλασμα		<u>ηωσινόφιλα</u>
≥2 πυρήνες/πυρηνικούς λοβούς		λεμφοκύτταρα
Προβάλλον ηωσινόφιλο		πλασματοκύτταρα
πυρήνιο		(επιθηλιοειδή)
Μονοπύρηνες μορφές →		ιστιοκύτταρα ινοβλάστες
κύτταρα Hodgkin		

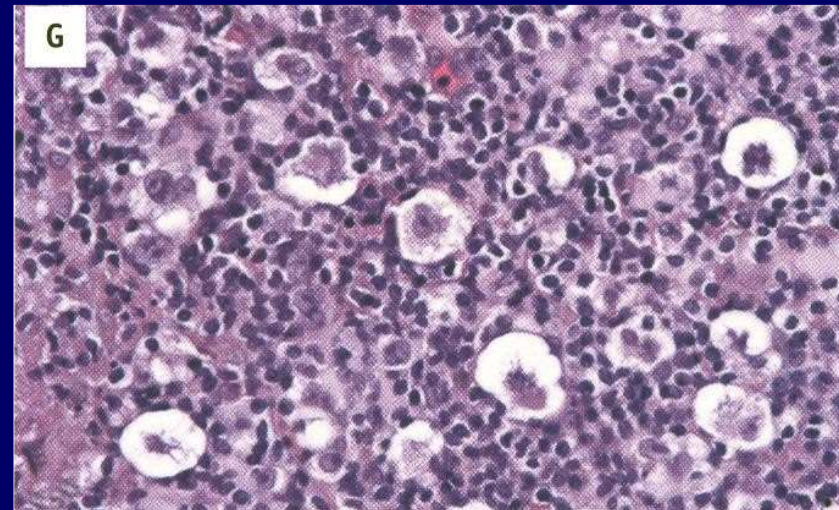
Ποικιλίες κυττάρων REED-STERNBERG

- Κλασικό RS → Μικτή κυτταροβρίθεια (οζώδης σκλήρυνση-λεμφοπενικός)
- Βοθριωτό (lacunar) → Οζώδης σκλήρυνση (μικτή κυτταροβρίθεια-κλασικό LH πλούσιο σε λεμφοκύτταρα)
- LP (“popcorn”) → Οζώδης λεμφοεπικρατών
- Πλειόμορφο → Λεμφοπενικός

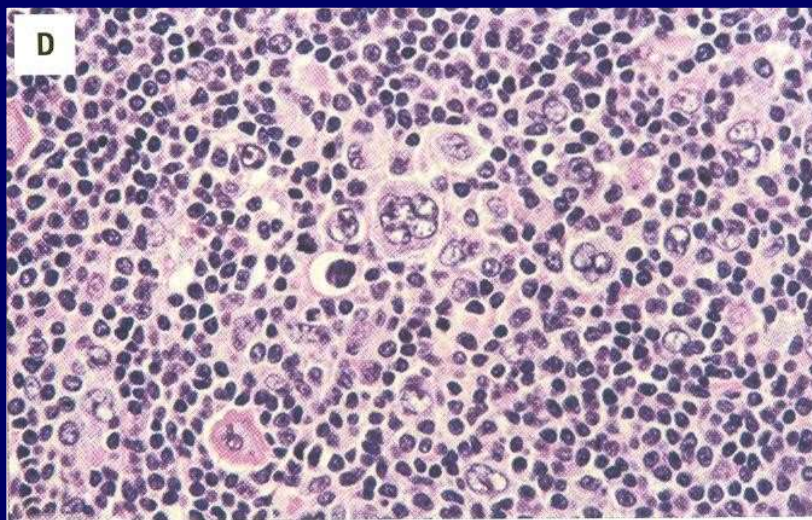
Ποικιλίες κυττάρων REED-STERNBERG (συνέχεια)

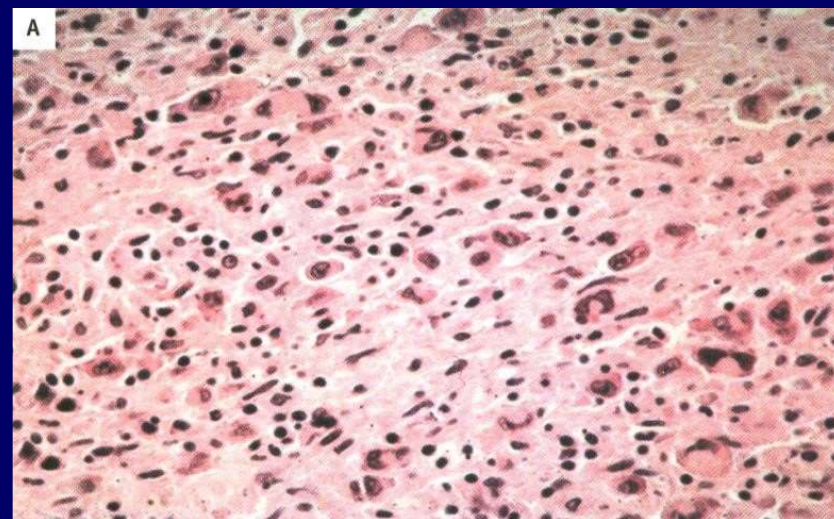
Κλασικό

Βοθριωτό

LP

Πλειόμορφο

Κλασικό ΛΗ – Ανοσοφαινότυπος HRS ΚΥΤΤΑΡΩΝ

CD30 + (100% των περιπτώσεων)

**CD15 + (75-85% των περιπτώσεων /
συνήθως μικρό ποσοστό κυττάρων)**

**CD20 + (30-40% των περιπτώσεων / ποικίλλουσα
ένταση / μικρό ποσοστό**

CD79α – (πολύ σπάνια +)

PAX5 + (αχνά σε σχέση με Β λεμφοκύτταρα)

MUM-1+

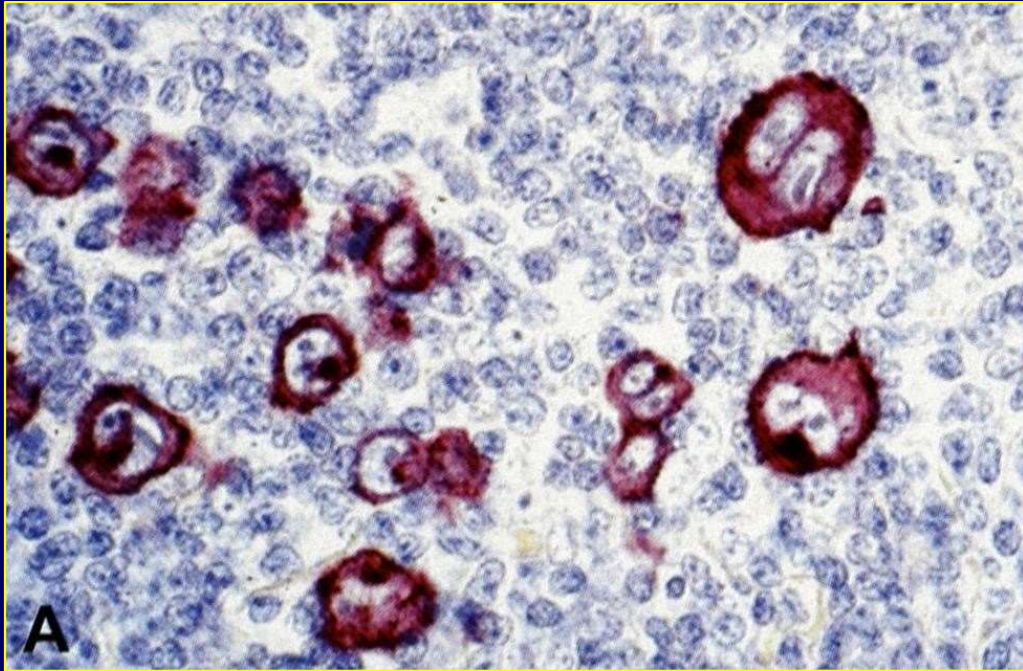
CD138-

**OKT-2 ή BOB-1 σπάνια + (10%) EMA T-αντιγόνα –
(πολύ σπάνια+)**

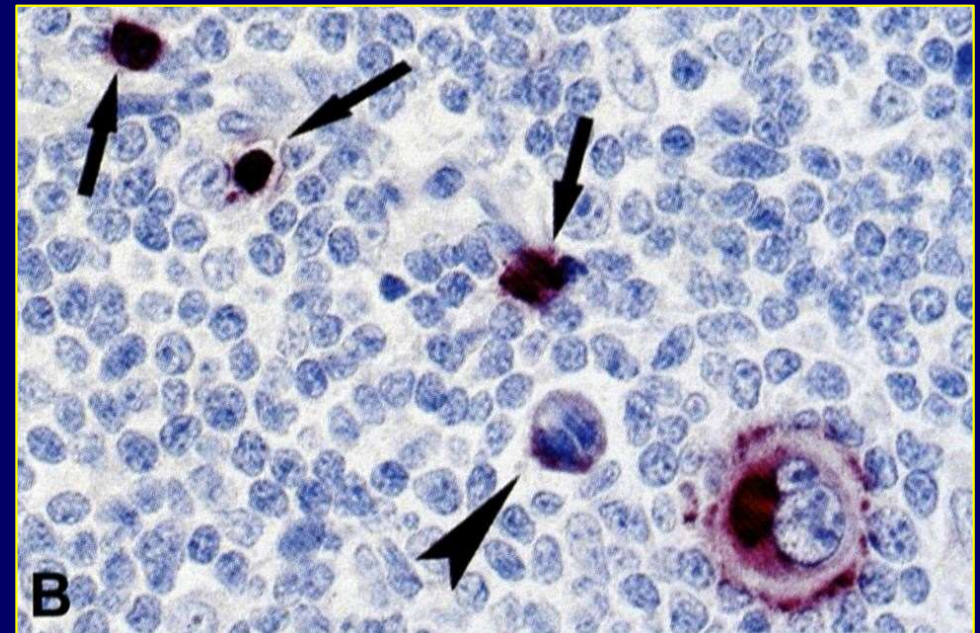
EBV + (20-75% των περιπτώσεων): EBNA-1/LMP-1

Μεμβρανική-
στική
παραπυρηνική
ή χρώση

Κλασικό ΛΗ

CD30

CD15

Ανοσοφαινότυπος νεοπλασματικών κυττάρων στους διάφορους τύπους ΛΗ

	Κλασικό ΛΗ	ΟΛΛΗ
CD45	-	+
CD15	+	-
CD30	+	-
B-δείκτες	- (+)	+
T-δείκτες	-	-
EMA	-	+ (-)
EBV	+/-	-

Κλασικό LH

Φυσιολογικό αντίστοιχο: Ώριμο B κύτταρο του βλαστικού κέντρου (95% των περιπτώσεων) με απορρύθμιση του προγράμματος έκφρασης B γονιδίων

Γονότυπος: Κλωνικοί ανασυνδυασμοί και σωματικές υπερμεταλλάξεις των γονιδίων των ανοσοσφαιρινών

Πρόγνωση: Ιάσιμη νόσος στο 85% των περιπτώσεων (ακτινο/χημειοθεραπεία) – επιλογή θεραπείας κυρίως με βάση το στάδιο

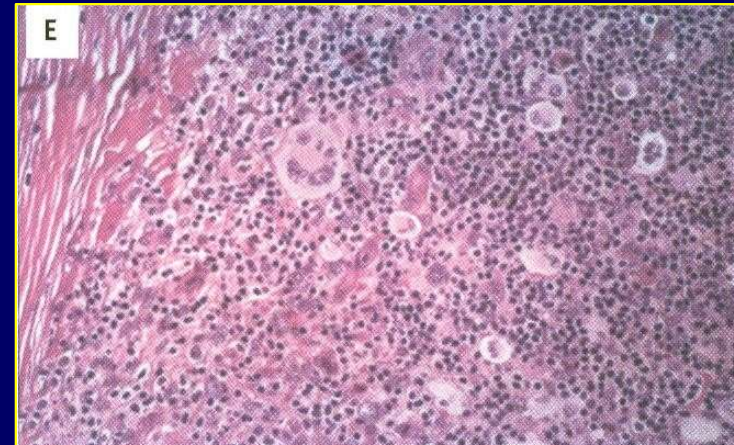
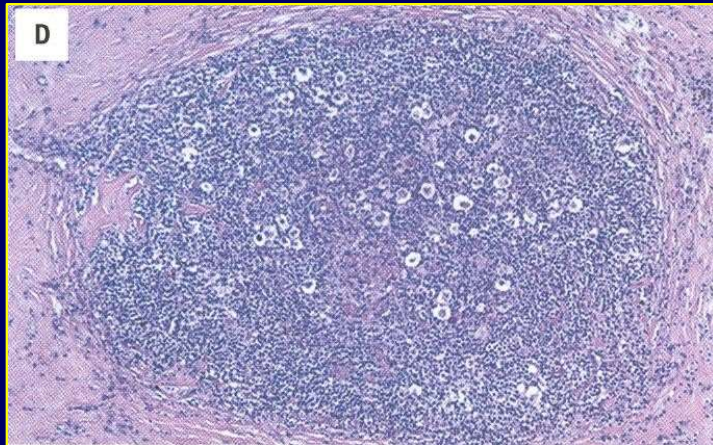
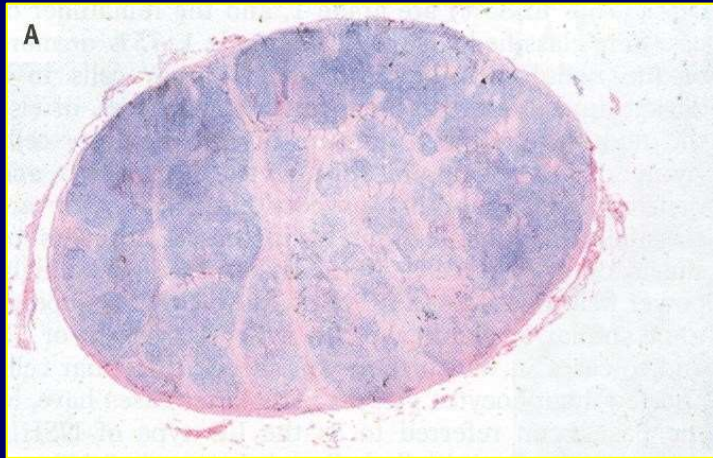
Οζώδης σκλήρυνση

- **Ορισμός:** Κλασικό ΛΗ με λωρίδες κολλαγόνου που περιβάλλουν **τουλάχιστον έναν όζο** και HRS κύτταρα τύπου “**lacunar**”
- **Συχνότητα:** 60-80% όλων των περιπτώσεων κλασικού ΛΗ
  - Γυναίκες > άνδρες
  - Μέση ηλικία 28 έτη (**δικόρυφη ηλικιακή κατανομή**)
  - **Κλινική εμφάνιση:** διόγκωση μεσοθωρακίου (80%) (συνήθως στάδιο II) – Β συμπτώματα (40%) – διήθηση σπληνός/πνεύμονος 8-10% - μυελού 3% - ήπατος 2%
  - **Πρόγνωση:** ανάλογη του σταδίου, καλύτερη σε σχέση με άλλους τύπους κλασικού ΛΗ
  - Παρουσία EBV στο 10-40% των περιπτώσεων

Οζώδης σκλήρυνση- Μορφολογία

- Παρουσία **όζων** που περιβάλλονται από λωρίδες υποκυτταρικού ινώδους **συνδετικού ιστού**
  - **Πάχυνση κάψας** του λεμφαδένα
  - HRS κύτταρα τύπου “lacunar” με μικρότερους πυρήνες και πυρήνιο περιβαλλόμενα από κενό
  - ↑↑↑ **ηωσινόφιλα** → ηωσινοφιλικά αποσθημάτια
  - ↑↑ **ιστιοκύτταρα** → νεκρωτικά κοκκιώματα
  - ↑ αθροίσεις **“lacunar”** κυττάρων → «συγκυτιακός» τύπος
- Έκταση ηωσινοφιλικής διήθησης και ποσοστό HRS κυττάρων → προγνωστική σημασία

Οζώδης σκλήρυνση (συνέχεια)

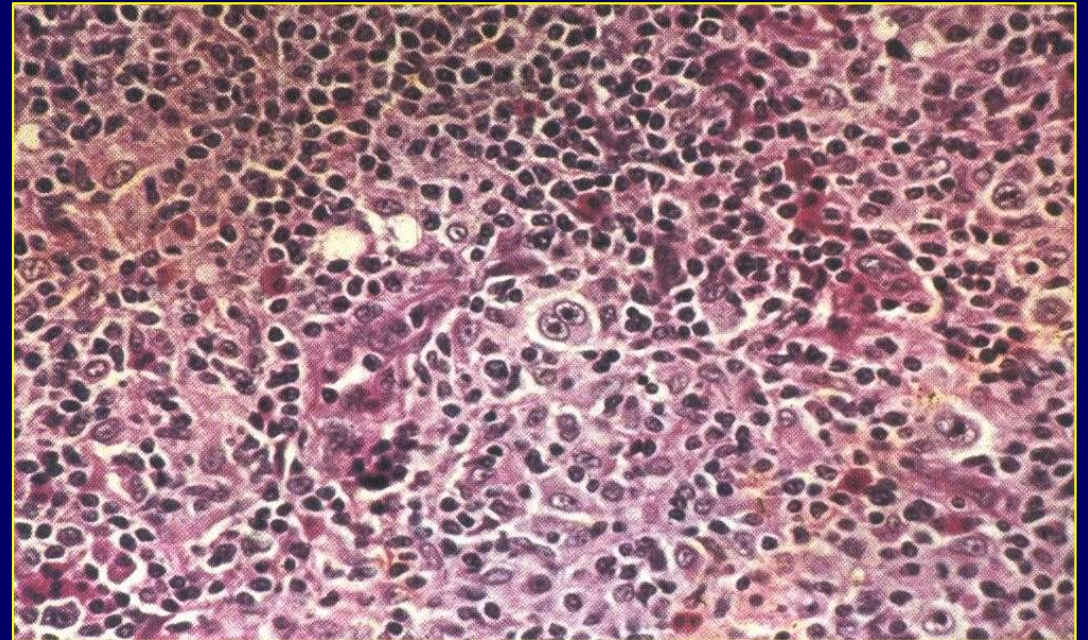
Μικτή κυτταροβρίθεια

- **Ορισμός:** Κλασικό ΛΗ με HRS κύτταρα σε φλεγμονώδες υπόστρωμα **χωρίς σκλήρυνση και όζους**
- **Συχνότητα:** 20-25% όλων των περιπτώσεων κλασικού ΛΗ
- Άνδρες > Γυναίκες
- Μέση ηλικία: 37 έτη
- **Κλινική εμφάνιση:** περιφερική λεμφαδενοπάθεια (συχνά σταδίου III/IV)-συχνά B συμπτώματα
- Συχνά σε **HIV+** ασθενείς
- Πρόγνωση: ανάλογη του σταδίου
- **EBV+** σε 75% των περιπτώσεων

Μικτή κυτταροβρίθεια - Μορφολογία

- Δυνατή η **διαλεμφοζιδιακή** κατανομή
- Δυνατή η σκλήρυνση του υποστρώματος **χωρίς** πάχυνση της κάψας
- Τυπικά HRS κύτταρα
- ↑ ↑
(επιθηλιοειδή)
ιστιοκύτταρα κυρίως
σε EBV +
περιπτώσεις

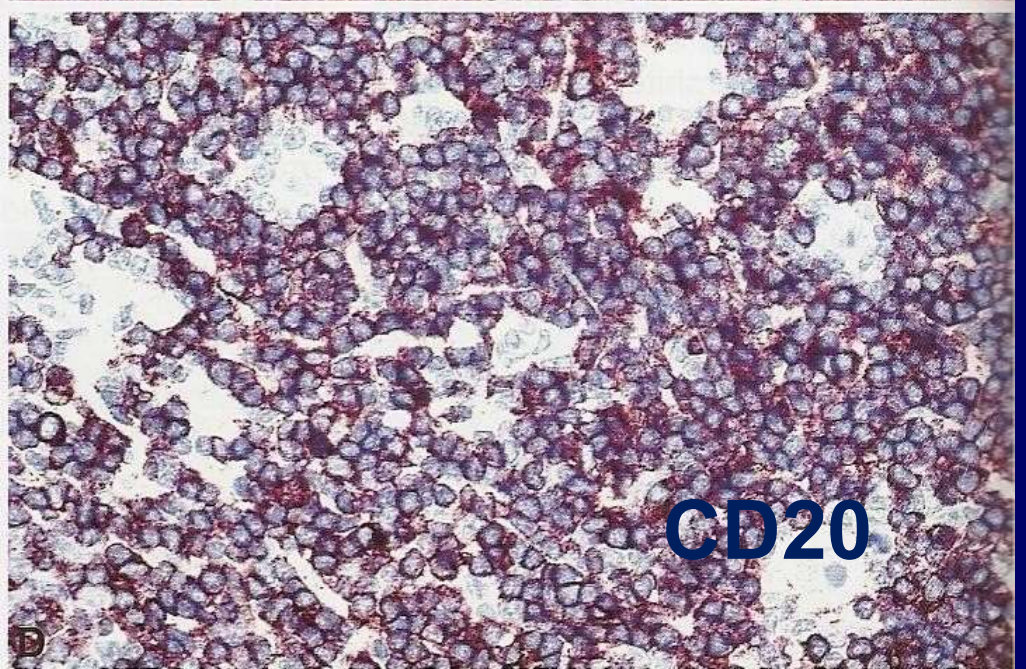
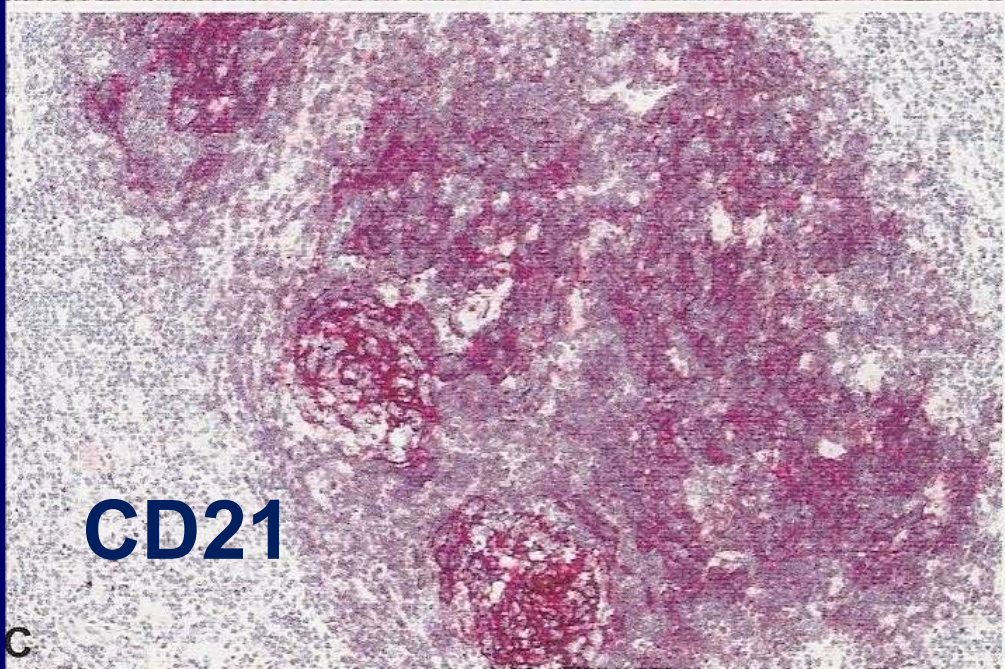
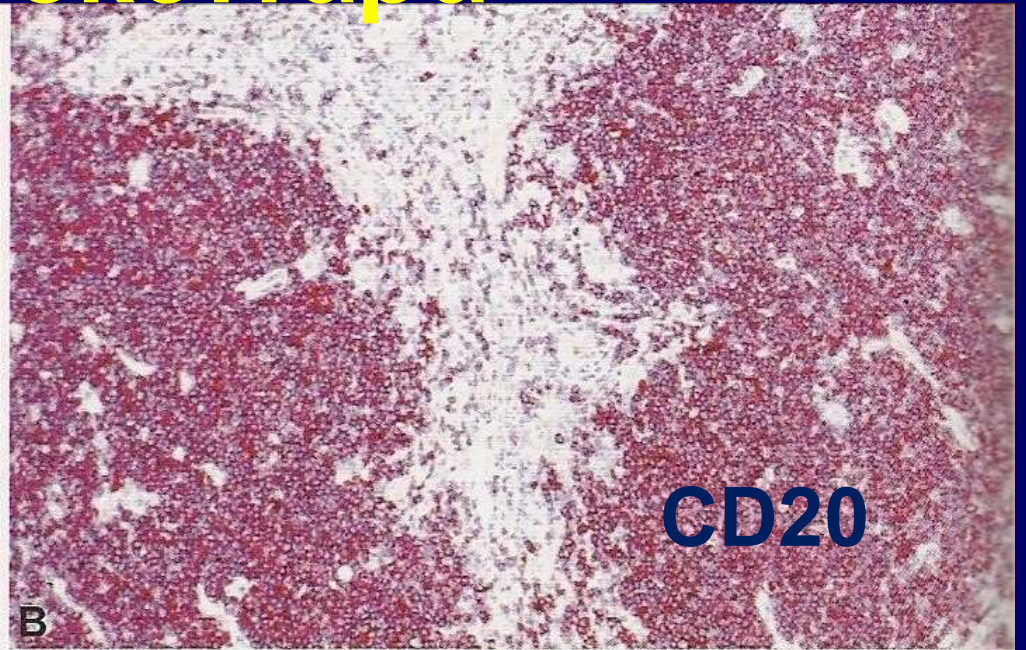
Κλασικό LH πλούσιο σε λεμφοκύτταρα

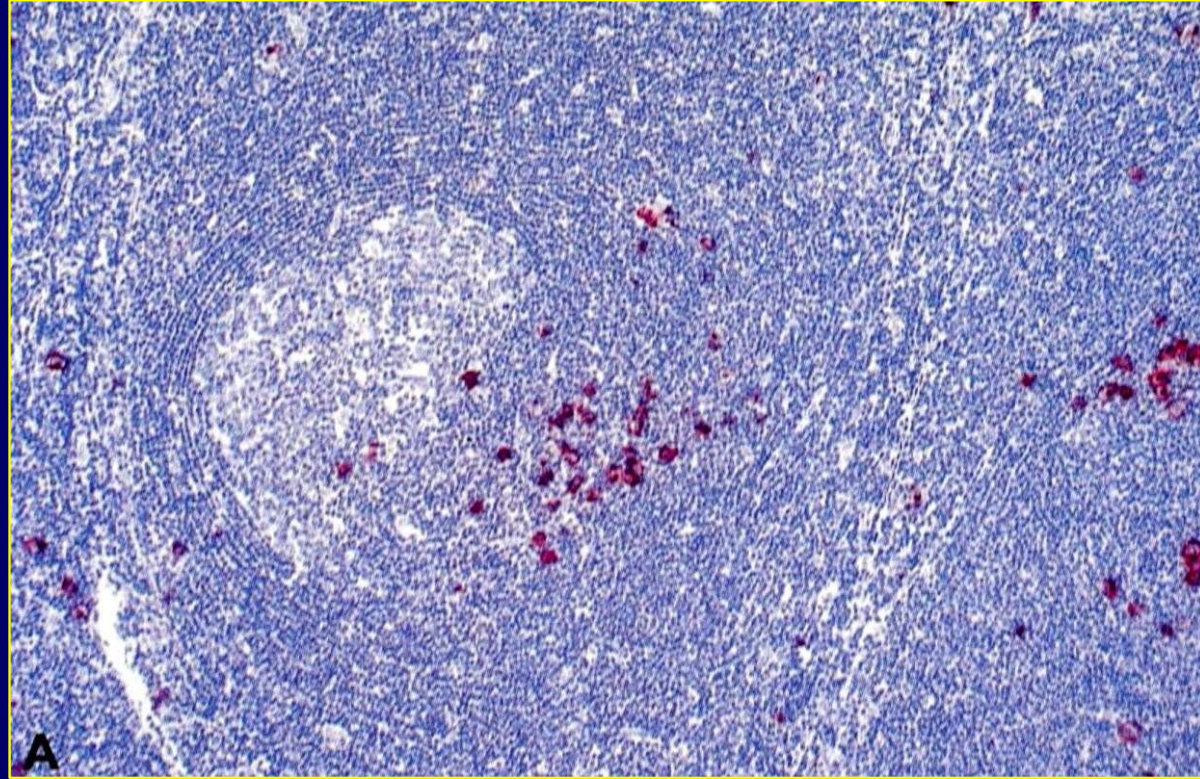
- **Ορισμός:** Κλασικό LH με **σπάνια HRS** κύτταρα σε λεμφοκυτταρικό αντιδραστικό υπόστρωμα και συνήθως **οζώδες** πρότυπο
- **Συχνότητα:** 5-6% κλασικού LH
- Άνδρες > Γυναίκες
- Ηλικία: συνήθως 50-70 έτη
- **Κλινική εμφάνιση:** περιφερική λεμφαδενοπάθεια (συνήθως σταδίου I/II) χωρίς B συμπτώματα
- **Πρόγνωση:** ανάλογη του σταδίου

Κλασικό LH πλούσιο σε λεμφοκύτταρα - Μορφολογία

- Οζώδες (σπάνια διάχυτο) πρότυπο
  - Πλούσιο δίκτυο **δενδριτικών** κυττάρων
  - Σύνθεση όζων: μικρά B λεμφοκύτταρα (**IgM+/IgD+**) και σπάνια HRS κύτταρα κλασικού τύπου – **απουσία ηωσινοφίλων/ ουδετεροφίλων**
  - Παρουσία **έκκεντρων**, συχνά ατροφικών, βλαστικών κέντρων
  - Παρουσία HRS κυττάρων εντός του **εκπτυγμένου μανδύα λεμφοζιδίων**
  - Παρουσία σκλήρυνσης → οζώδης σκλήρυνση
- ** Απαραίτητος ο ανοσοφαινότυπος για τη διαφορική διάγνωση από ΟΛΛΗ**
- ** Στον διάχυτο τύπο → μικρά λεμφοκύτταρα T προέλευσης**

Κλασικό LH πλούσιο σε λεμφοκύτταρα

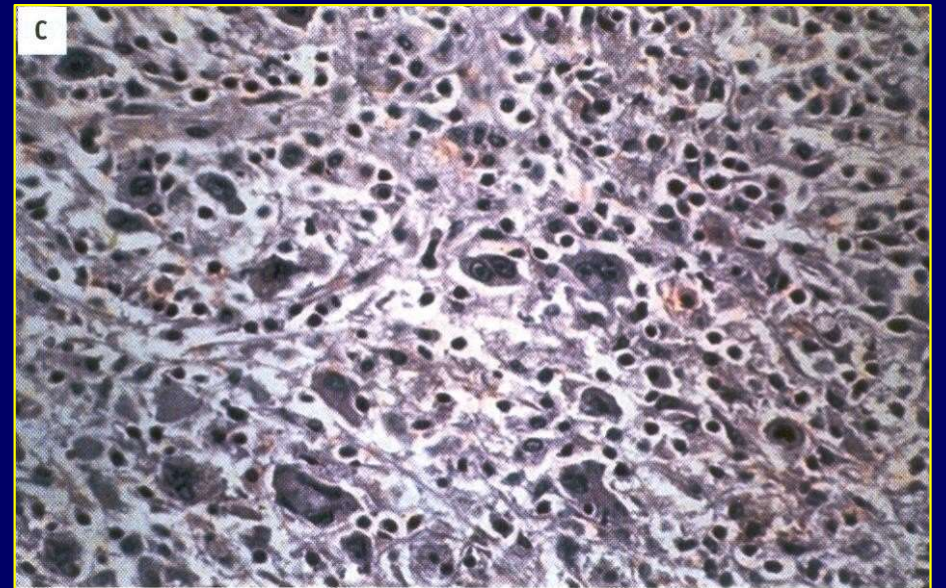
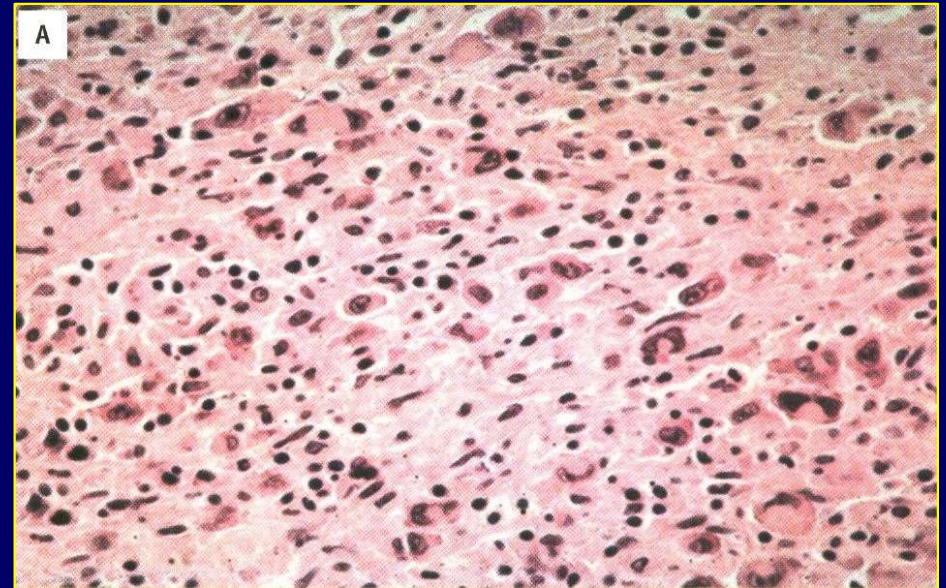
CD30

Λεμφοπενικός τύπος

- **Ορισμός:** διάχυτη ανάπτυξη **άφθονων HRS κυττάρων** με ή χωρίς μείωση του αριθμού των λεμφοκυττάρων
- **Συχνότητα:** <5% κλασικού LH
- Άνδρες > Γυναίκες
- Μέση ηλικία: 37 έτη
- **Κλινική εμφάνιση:** περιφερική – ενδοκοιλιακή λεμφαδενοπάθεια (συνήθως σταδίου III/IV) συχνά με B συμπτώματα
- Πρόγνωση: συνήθως πτωχή
- HIV λοίμωξη → EBV+

Λεμφοπενικός τύπος - Μορφολογία

- Αναλογική αύξηση HRS κυττάρων σε σχέση με λεμφοκύτταρα
- Εικόνα μικτής κυτταροβρίθειας με ↑↑ HRS κύτταρα
- Έντονα πλειόμορφα νεοπλασματικά κύτταρα με σαρκωματώδη μορφολογία (δ.δ. από αναπλαστικό λέμφωμα)
- Μικρός σχετικά αριθμός HRS κυττάρων εντός κυτταροβριθούς ή υποκυτταρικού ινώδους υποστρώματος

ΛΕΜΦΩΜΑΤΑ ΑΠΟ ΜΙΚΡΑ Β ΚΥΤΤΑΡΑ

Χρόνια Λεμφοκυτταρική Λευχαιμία
Λέμφωμα μανδύα
Λεμφοζιδιακό
Οριακής ζώνης
Λεμφοπλασματοκυτταρικό

ΧΡΟΝΙΑ ΛΕΜΦΟΚΥΤΤΑΡΙΚΗ ΛΕΥΧΑΙΜΙΑ (ΧΛΛ) /ΛΕΜΦΟΚΥΤΤΑΡΙΚΟ ΛΕΜΦΩΜΑ

ΟΡΙΣΜΟΣ (Π.Ο.Υ.)

- Νεόπλασμα από μονόμορφα μικρά στρογγυλά Β λεμφοκύτταρα, με προλεμφοκύτταρα και παραανοσοβλάστες σε ψευδοόζους ($\geq 5 \times 10000000000/L$)
- Στην πλειοψηφία έκφραση CD5 και CD23
- Λεμφοκυτταρικό λέμφωμα $\rightarrow$ μορφολογία και φαινότυπος ΧΛΛ, χωρίς λευχαιμική διήθηση περιφερικού αίματος

ΧΡΟΝΙΑ ΛΕΜΦΟΚΥΤΤΑΡΙΚΗ ΛΕΥΧΑΙΜΙΑ (ΧΛΛ) /ΛΕΜΦΟΚΥΤΤΑΡΙΚΟ ΛΕΜΦΩΜΑ

ΕΠΙΔΗΜΙΟΛΟΓΙΑ

- 90% των περιπτώσεων χρόνιων λευχαιμιών που οφείλονται σε λεμφώματα
- 6,7% των μη Hodgkin λεμφωμάτων
- Ηλικία συνήθως >50 ετών
- Α/Γ: 2/1

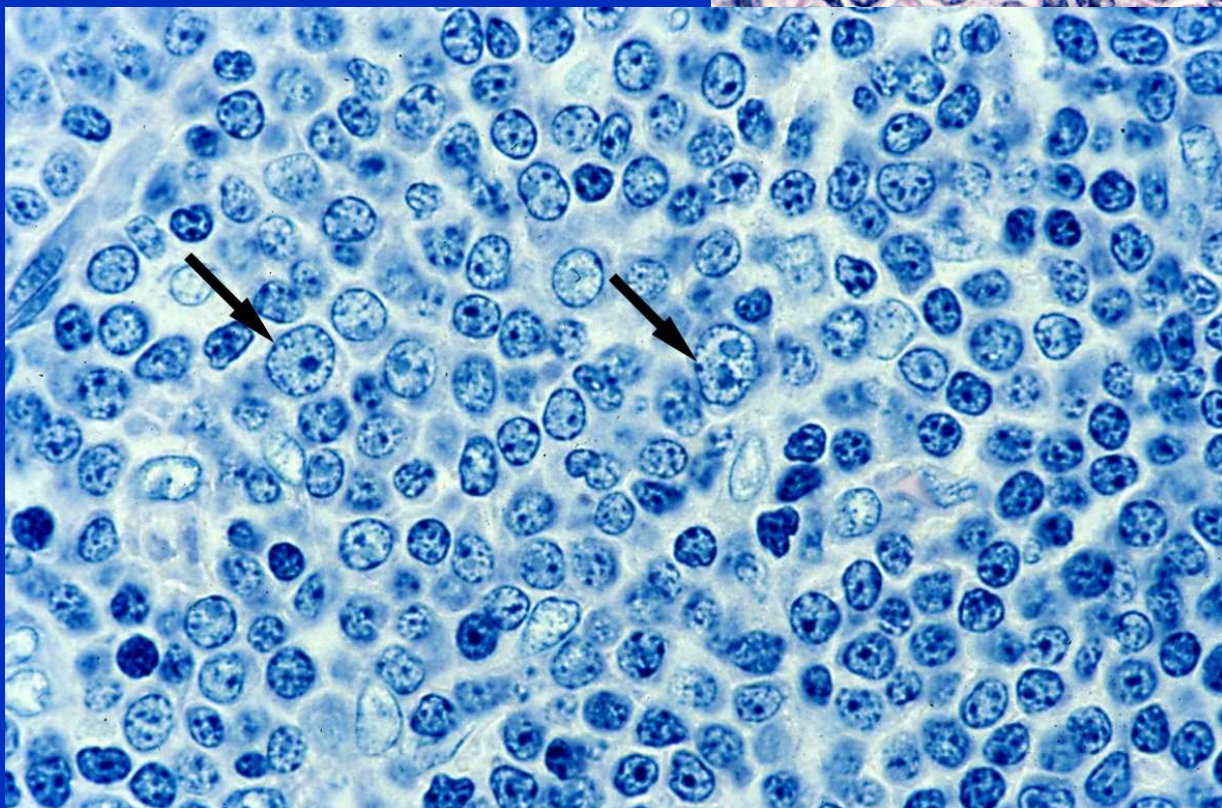
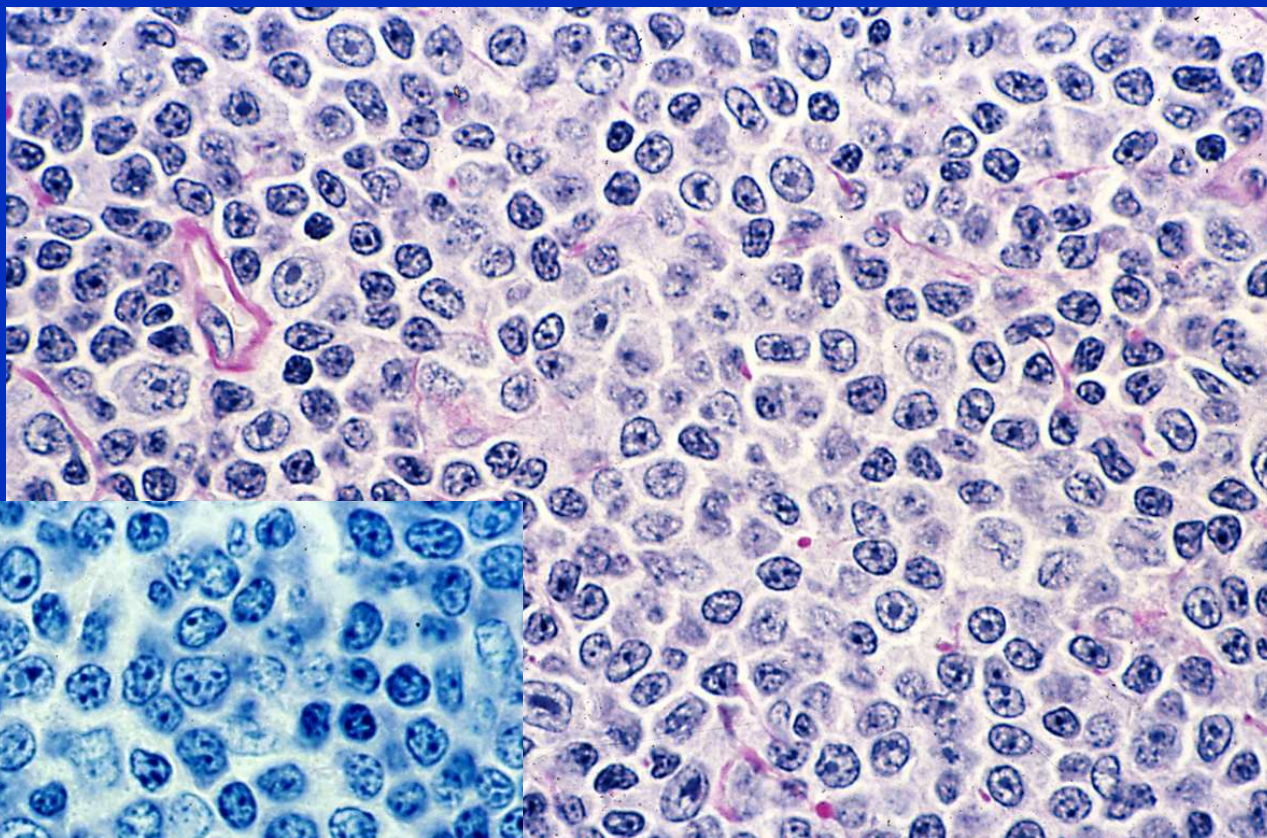
ΧΛΛ:

Ψευδοοζώδες πρότυπο

ΧΛΛ: Ψευδοόζοι

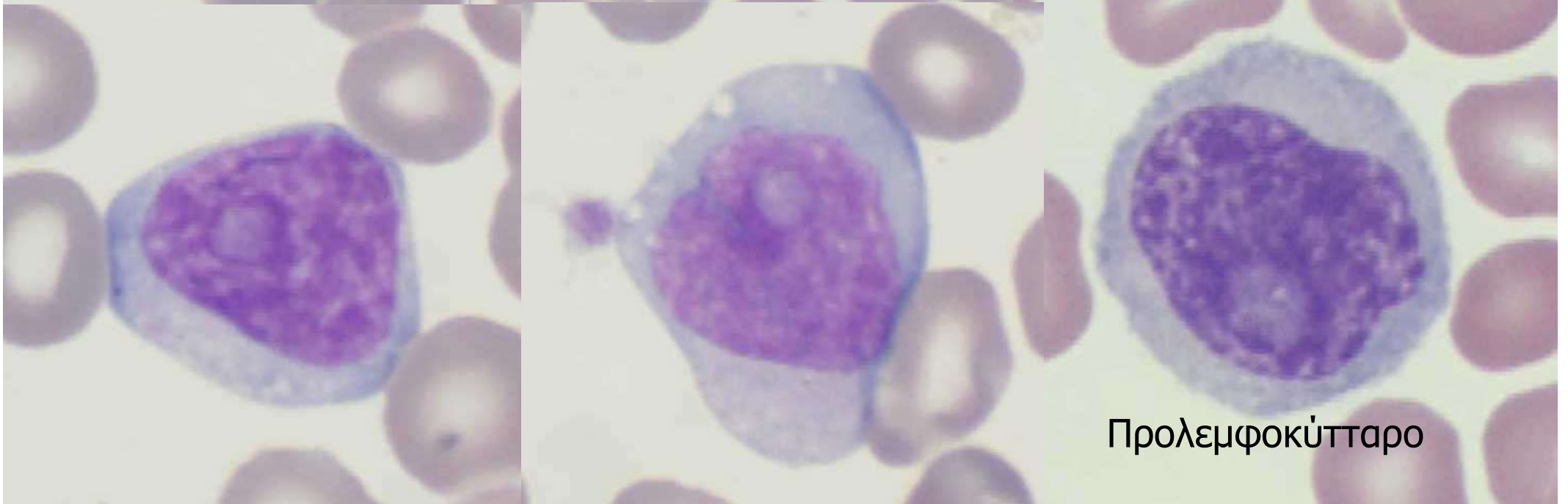
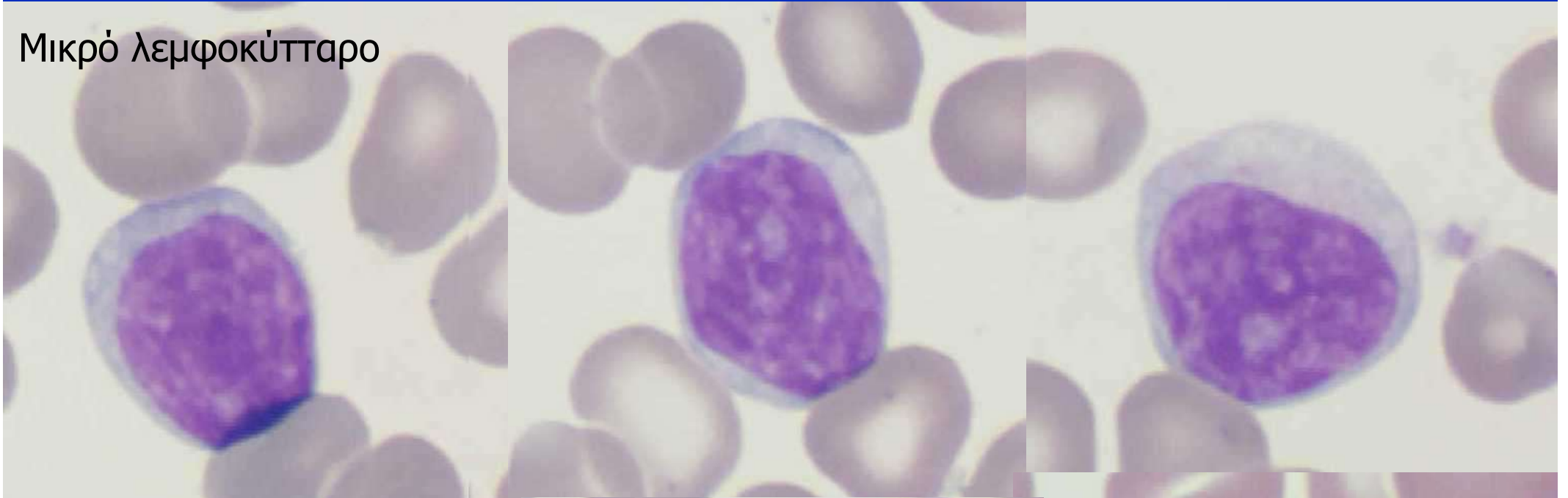
PAS Stain

Giemsa: Προλεμφοκύτταρα
και παραανοσοβλάστες

Προλεμφοκύτταρα σε ΧΛΛ

Μικρό λεμφοκύτταρο

Προλεμφοκύτταρο

Ετερογένεια ΧΛΛ

Ανοσοφαινότυπος

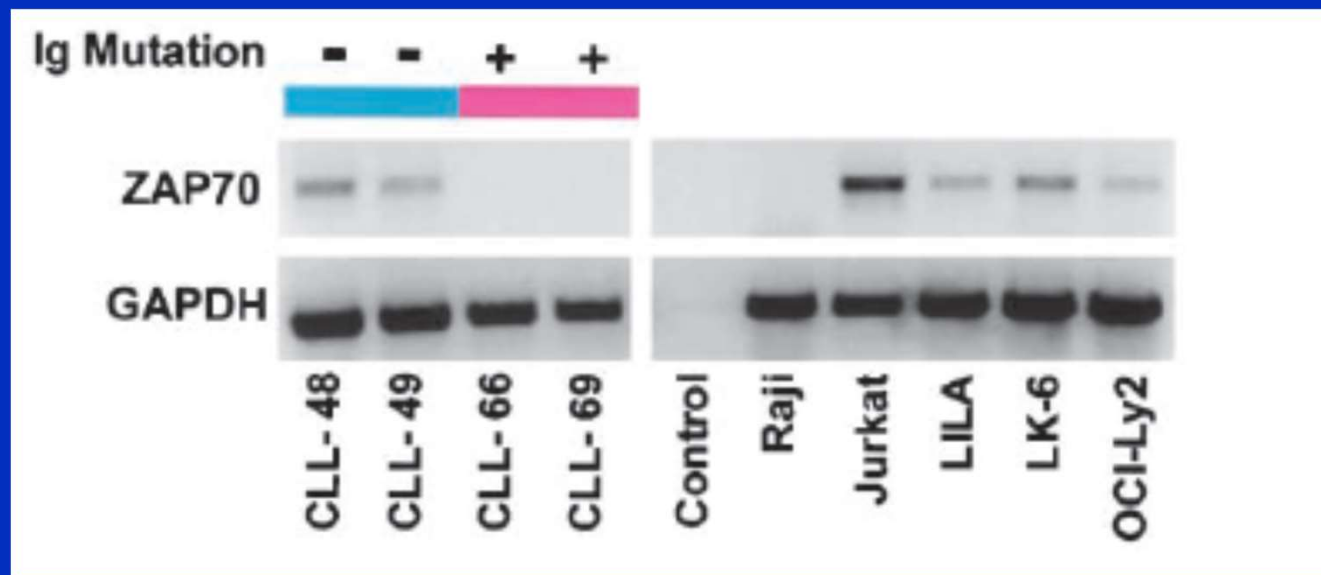
- Επιφανειακή ανοσοσφαιρίνη: συνήθως αχνή, σπάνια έντονη
- CD23: +95%
- LEF1 + (lymphoid enhancing factor-1): 100%
- CD11c, FMC7: σπάνια+
- CD38 (>30%): 40%+
- ZAP70 (>20%): 40%+

Ετερογένεια ΧΛΛ

- Μεταλλάξεις μεταβλητής περιοχής γονιδίου ανοσοσφαιρινών
  - Μη-μεταλλαγμένα γονίδια: ~50%
  - Μεταλλαγμένα γονίδια: ~50%
- Η μετάλλαξη υποδηλώνει έκθεση στο αντιγόνο:
  - Εντός του βλαστικού κέντρου (Τ-εξαρτώμενη)
  - Εκτός του βλαστικού κέντρου (Τ-ανεξάρτητη)

Ετερογένεια ΧΛΛ Γονιδιακό προφίλ

Υπερέκφραση ZAP-70 σε μη μεταλλαγμένη
ΧΛΛ

Κλινική ετερογένεια ΧΛΛ

Ευνοϊκή πρόγνωση	Πτωχή πρόγνωση
- Τυπική μορφολογία - CD38- (<30%) - Στάδιο A - Μεταλλαγμένη IgV - Φυσιολογικός καρυότυπος ή ανωμαλίες 13q - Όχι υπερέκφραση ZAP-70	- Άτυπη μορφολογία - CD38+ - Στάδιο B ή C - Μη μεταλλαγμένη IgV - Τρισωμία 12, απώλεια 11q - Απώλεια 17p/μετάλλαξη p53/BIRC3 - Υπερέκφραση ZAP-70

Λέμφωμα του μανδύα

Ορισμός: Β λέμφωμα αποτελούμενο από **μονόμορφο** πληθυσμό μικρού/μέσου μεγέθους κυττάρων με ανώμαλους πυρήνες

** Τροποποιημένα (βλαστικά) κύτταρα ή ψευδοόζοι απουσιάζουν

Λέμφωμα του μανδύα

Επιδημιολογία

- 3-10% των μη Hodgkin λεμφωμάτων
- Μέσης-μεγάλης ηλικίας άτομα (~60 έτη)
- Α>Γ
- Συνήθως προσβάλλονται λεμφαδένες, σπλήνας και μυελός των οστών (+/- λευχαιμική εικόνα)
- Εξωλεμφαδενικές εντοπίσεις: γαστρεντερικός σωλήνας (→λεμφωματώδης πολυποδίαση) και δακτύλιος Waldeyer

Λέμφωμα του μανδύα

Κλινική εικόνα

- Συνήθως **στάδιο III/IV** κατά τη διάγνωση
- Λεμφαδενοπάθεια, (μαζική) σπληνομεγαλία, διήθηση μυελού
- Λευχαιμική διήθηση περιφερικού αίματος 25% των περιπτώσεων κατά τη διάγνωση
- Σπάνια εμφάνιση της εξωλεμφαδενικής νόσου κατά τη διάγνωση

Λέμφωμα του μανδύα

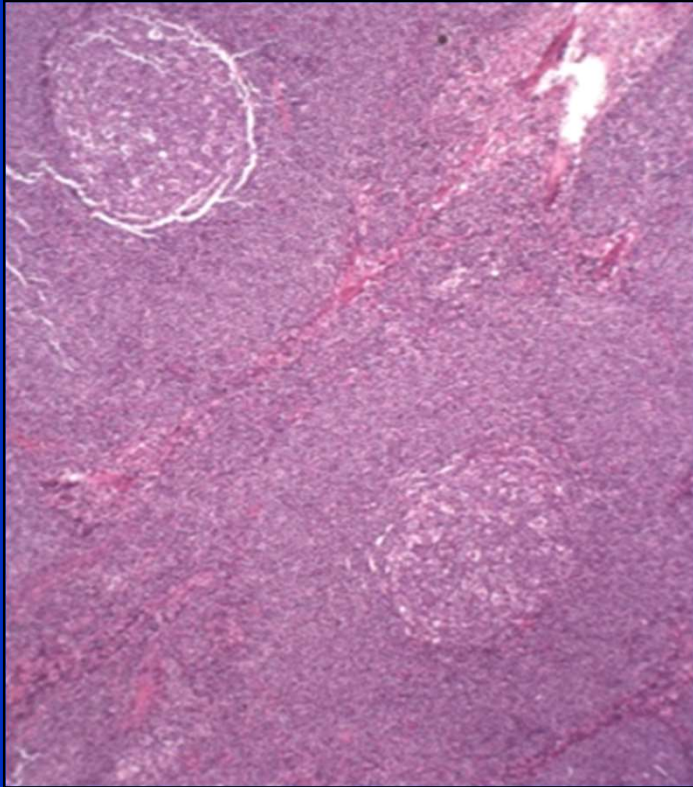

Ιστολογική εικόνα

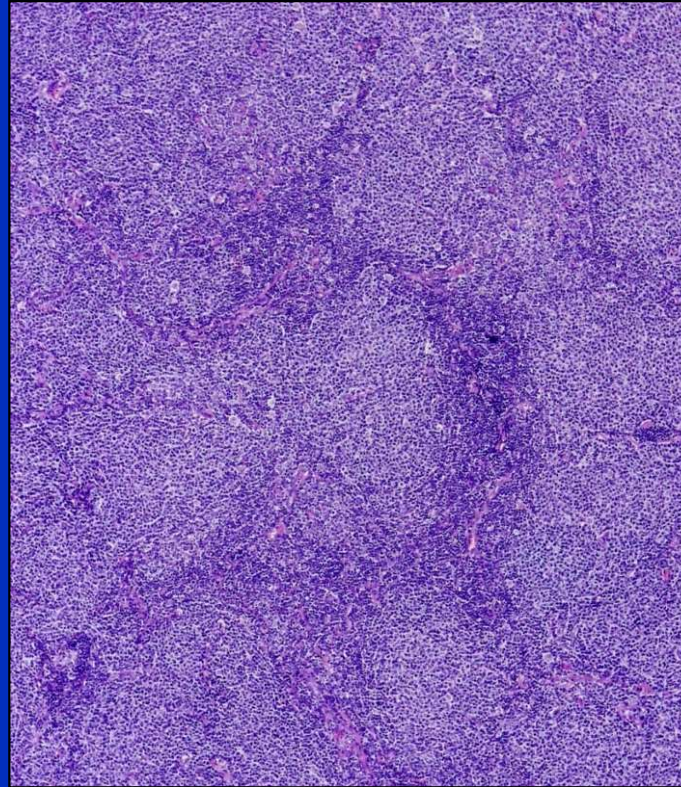
- Αρχιτεκτονικό πρότυπο: τύπου μανδύα, οζώδες, διάχυτο
  - Μικρού/μέσου μεγέθους λεμφοκύτταρα με ανώμαλου σχήματος πυρήνες-όχι εμφανές πυρήνιο (κλασικός τύπος)
  - Υαλοειδοποιημένα αγγεία
  - Επιθηλιοειδή ιστιοκύτταρα
  - Ποικιλίες:
    - βλαστοειδής τύπος (ομοιότητα με λεμφοβλαστικό λέμφωμα – ↑↑μιτώσεις)
    - πλειόμορφος τύπος (μεγάλα κύτταρα με εντομή και πυρήνιο)
    - μικροκυτταρικός τύπος (ομοιότητα με Β-ΧΛΛ – όχι ψευδοόζοι)
- ** Εκτροπή συνήθως σε βλαστοειδή τύπο παρά σε μεγαλοκυτταρικό λέμφωμα*

Λέμφωμα μανδύα: Αρχιτεκτονικά πρότυπα

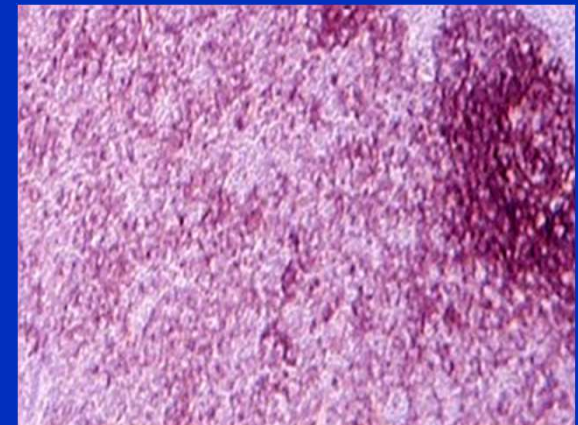
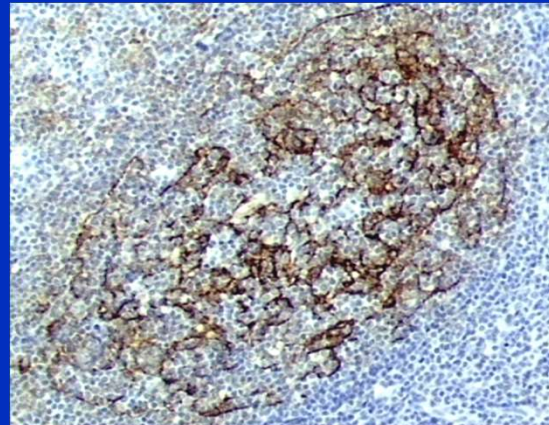
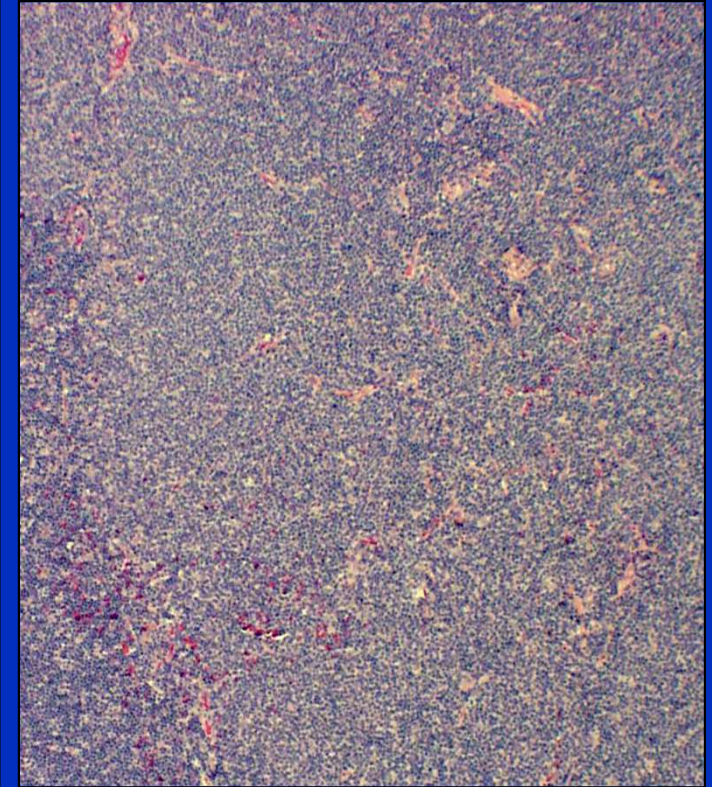
Τύπου μανδύα

Οζώδες

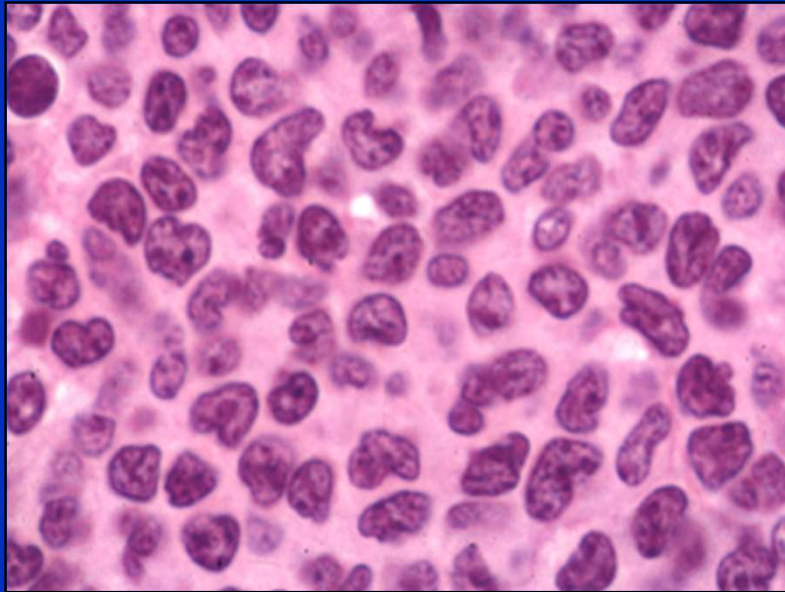

Διάχυτο

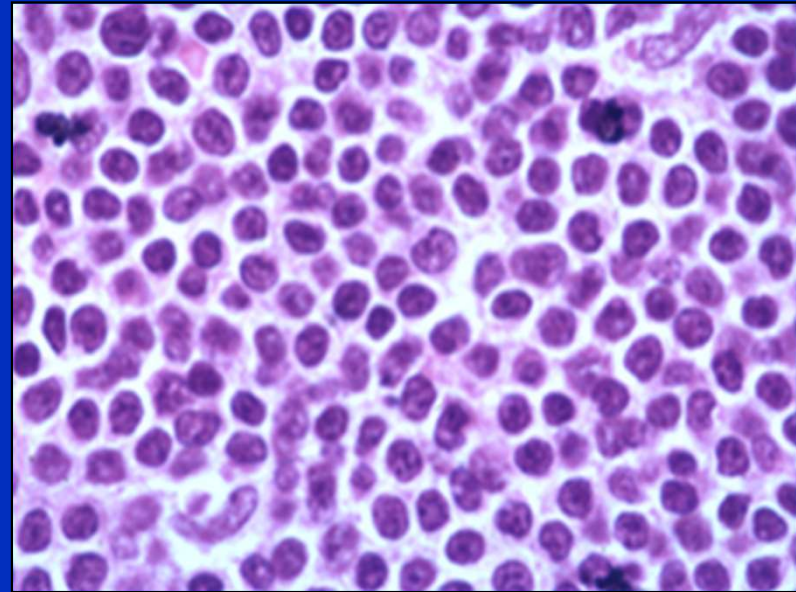

Λέμφωμα μανδύα: κυτταρολογικοί τύποι

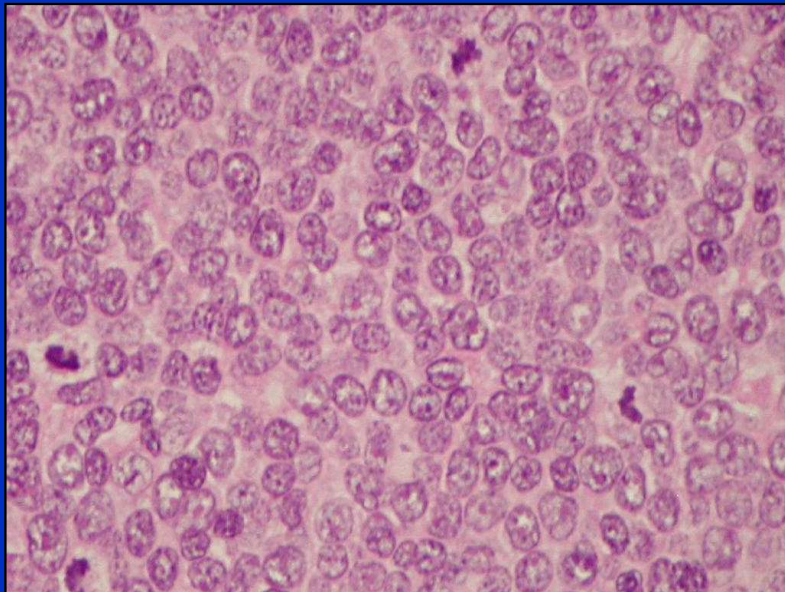
Κλασικός

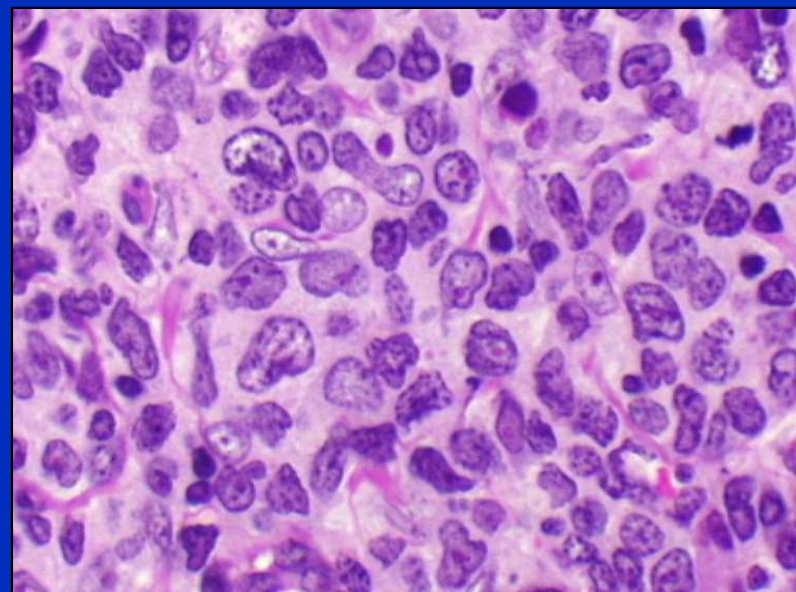
Μικροκυτταρικός

Βλαστοειδής

Πλειόμορφος

Λέμφωμα του μανδύα

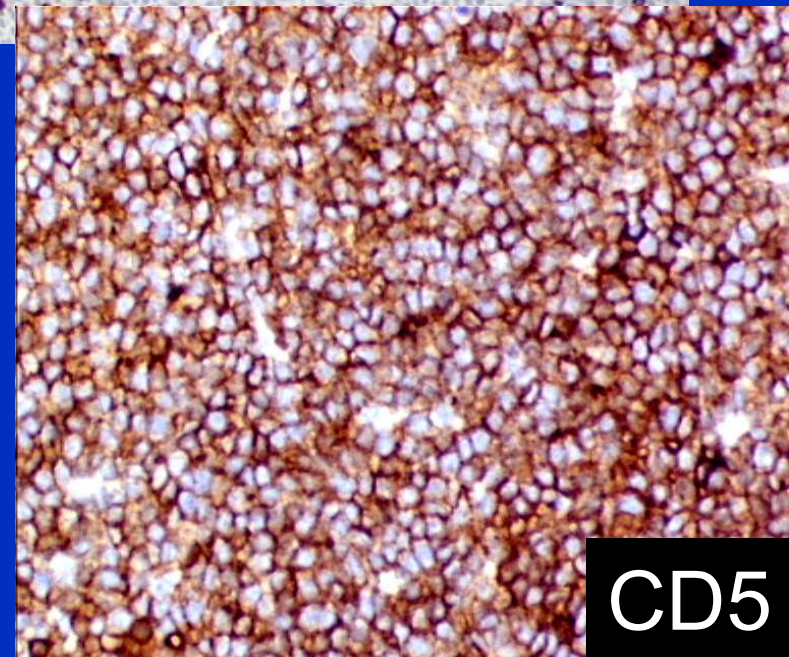
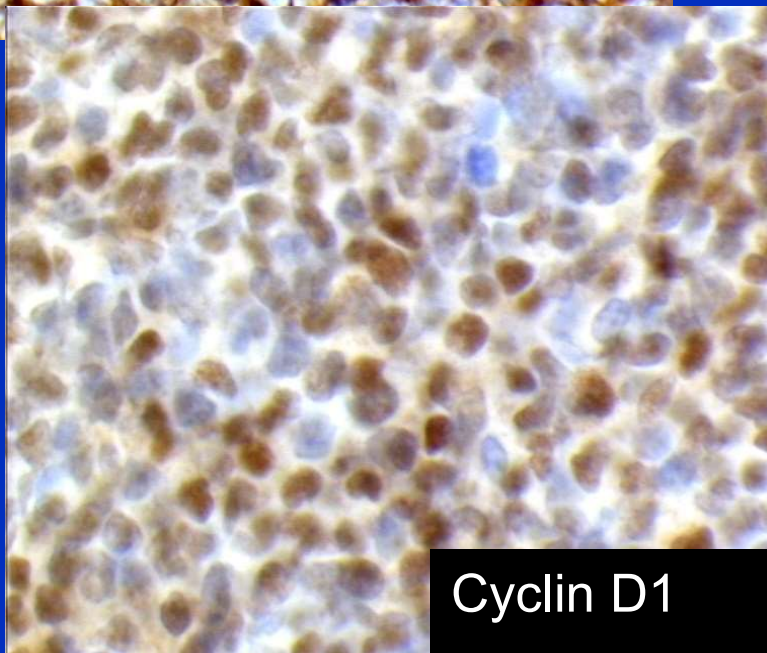
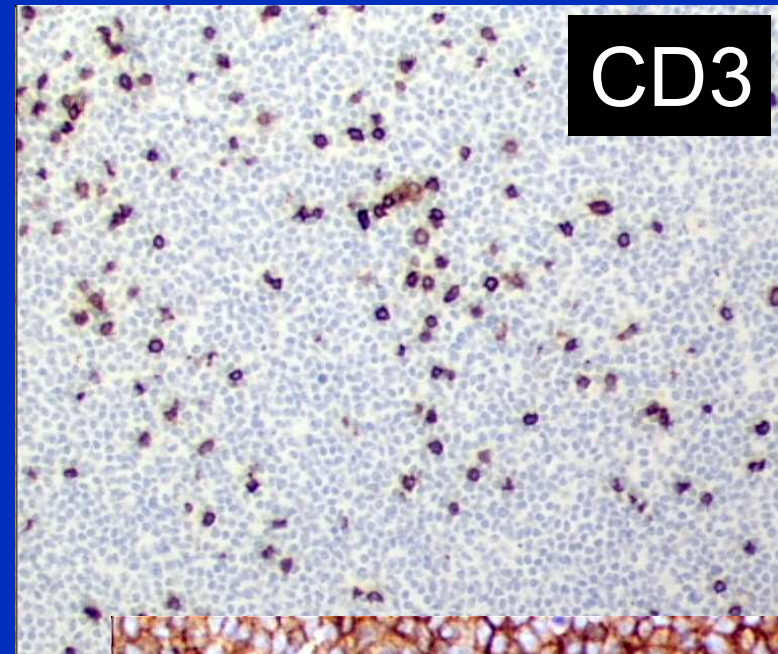
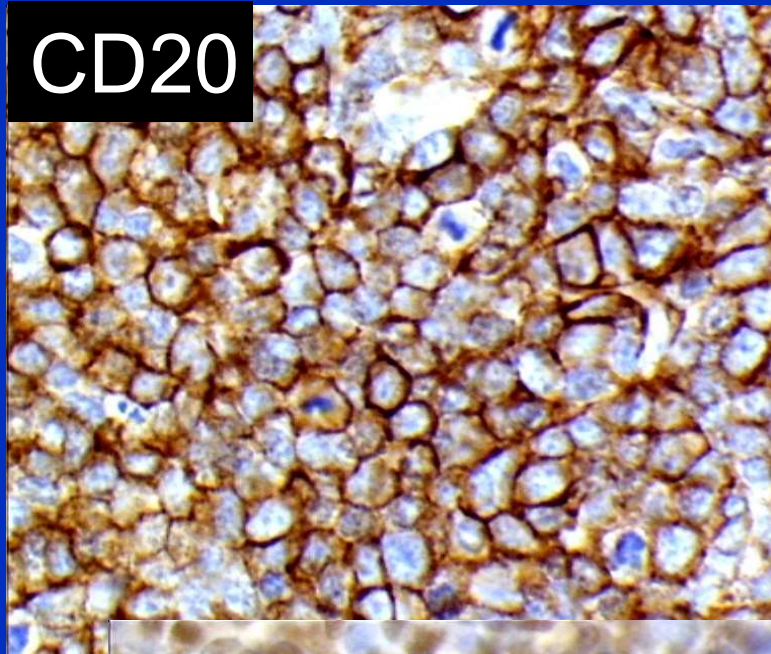

Ανοσοφαινότυπος

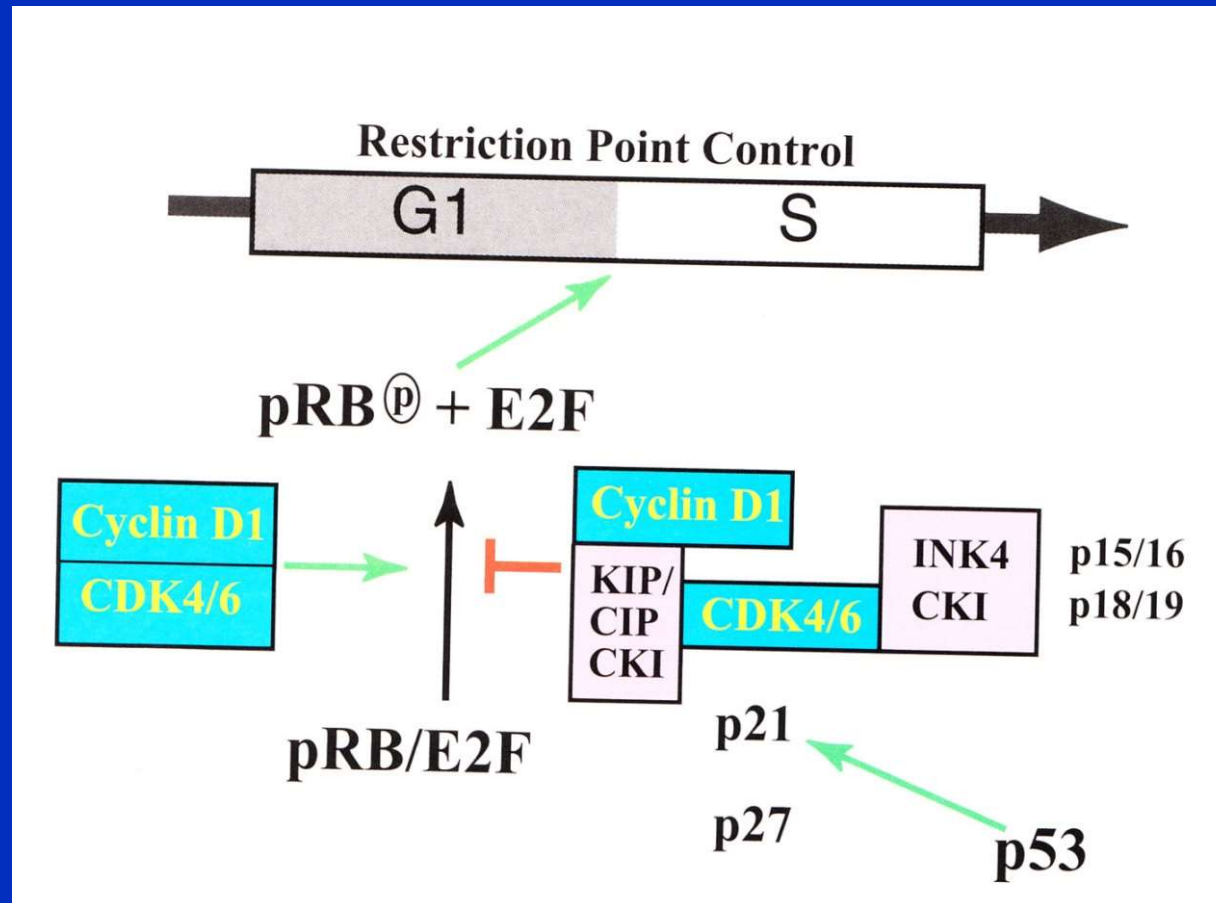
- CD20+/CD3-
- CD5, CD43+ (συνήθως)
- CD23- (συνήθως)
- LEF-1-
- Bcl-6-
- CD10- (συνήθως)
- FMC-7+
- Bcl-2+
- Κυκλίνη D1+ (95%)
- SOX-11+(πυρήνας) (85-90%)

Λέμφωμα μανδύα: Ανοσοφαινότυπος

Μοριακή παθογένεια

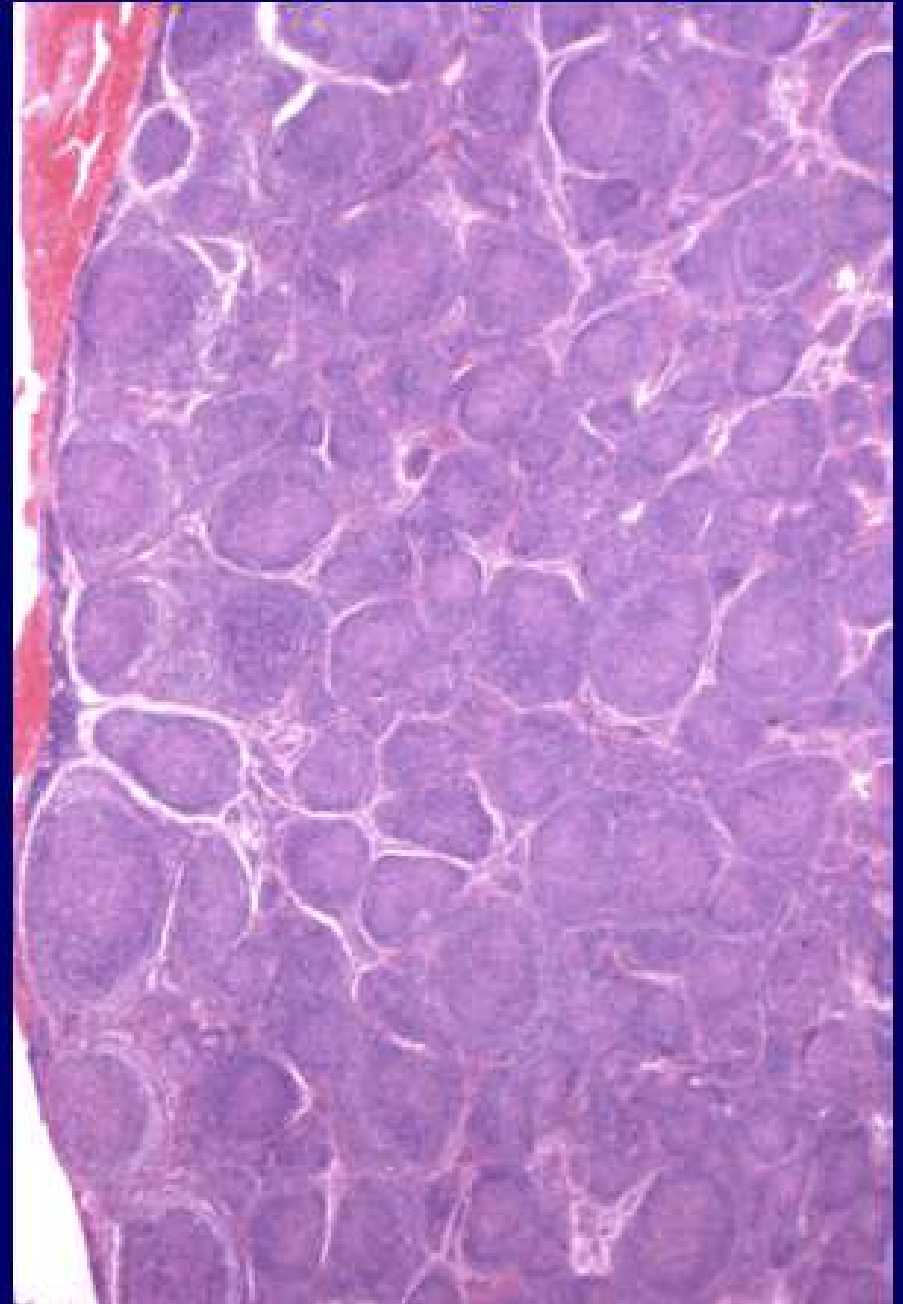
Λέμφωμα μανδύα ήπιας βιολογικής συμπεριφοράς

- Μορφή λεμφώματος του μανδύα που χαρακτηρίζεται από μακρά επιβίωση χωρίς θεραπεία
- Ελάχιστη διήθηση λεμφαδένα
- Κλινική εικόνα: συστηματική νόσος, λευχαιμική εικόνα, υπερμεταλλάξεις Ig γονιδίου
- t(11;14) η μοναδική γονιδιακή ανωμαλία
- Απουσία πυρηνικής έκφρασης SOX-11

Λεμφοζιδιακό λέμφωμα (FL) - ορισμός

- Νεόπλασμα από Β-κύτταρα του βλαστικού κέντρου (κεντροκύτταρα, κεντροβλάστες)
- Με λεμφοζιδιακό πρότυπο ανάπτυξης (τουλάχιστον εν μέρει)
- Δεν περιλαμβάνεται το δερματικό FL

FL - Επιδημιολογία

- 20% των λεμφωμάτων
- Συχνότερο σε ΗΠΑ, Δυτ. Ευρώπη
- Διάμεση ηλικία εμφάνισης στην 6^η δεκαετία
- Α:Γ=1:1,7
- Παιδιατρικά κυρίως σε αγόρια

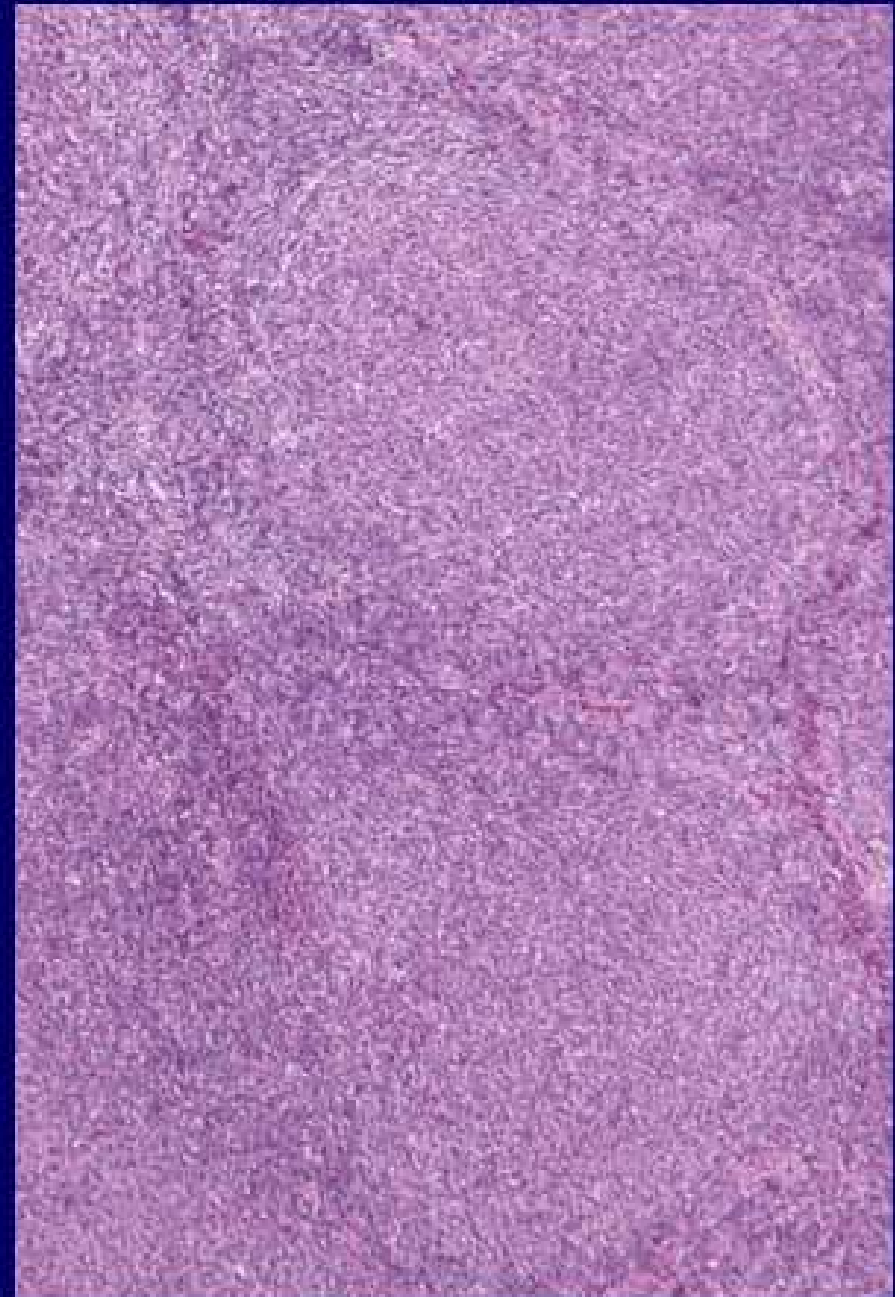
FL - Κλινικά

- Λεμφαδένες, σπλήνας, μυελός, αίμα, δακτύλιος Waldeyer
- Εξωλεμφαδενικές θέσεις σε γενικευμένη νόσο
  - ΓΕΣ, μαλακά μόρια
- Πρωτοπαθές σε εξωλεμφαδενικές θέσεις
  - Δέρμα, ΓΕΣ (12/λο), εξαρτήματα οφθαλμού, μαστός, όρχις
- Συνήθως **ασυμπτωματικοί**, ωστόσο,
- συνήθως εκτεταμένη νόσος στη Dx
  - 40-70% διήθηση μυελού
  - 1/3 σταδίου I ή II

FL-Μορφολογία

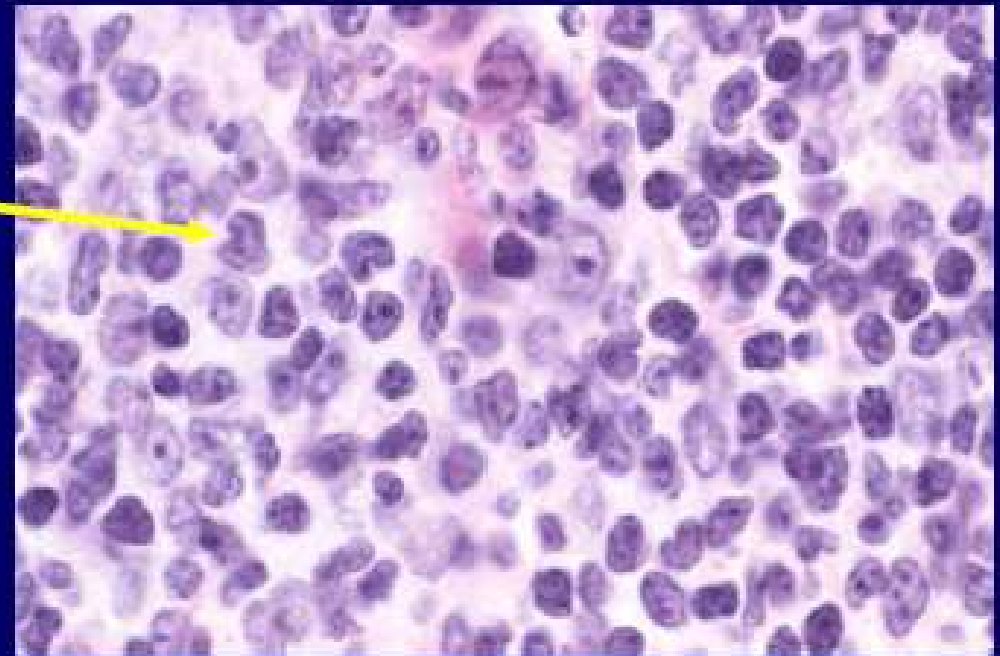
- Χαρακτηριστικά νεοπλασματικών όζων
  - Ασαφή όρια
  - Λεπτυσμένη ή απύουσα ζώνη μανδύα
  - Απώλεια πολικότητας
  - Απουσία μακροφάγων
  - Μονόμορφος πληθυσμός
    - Κεντροκύτταρα
    - +/- κεντροβλάστες

FL-Μορφολογία

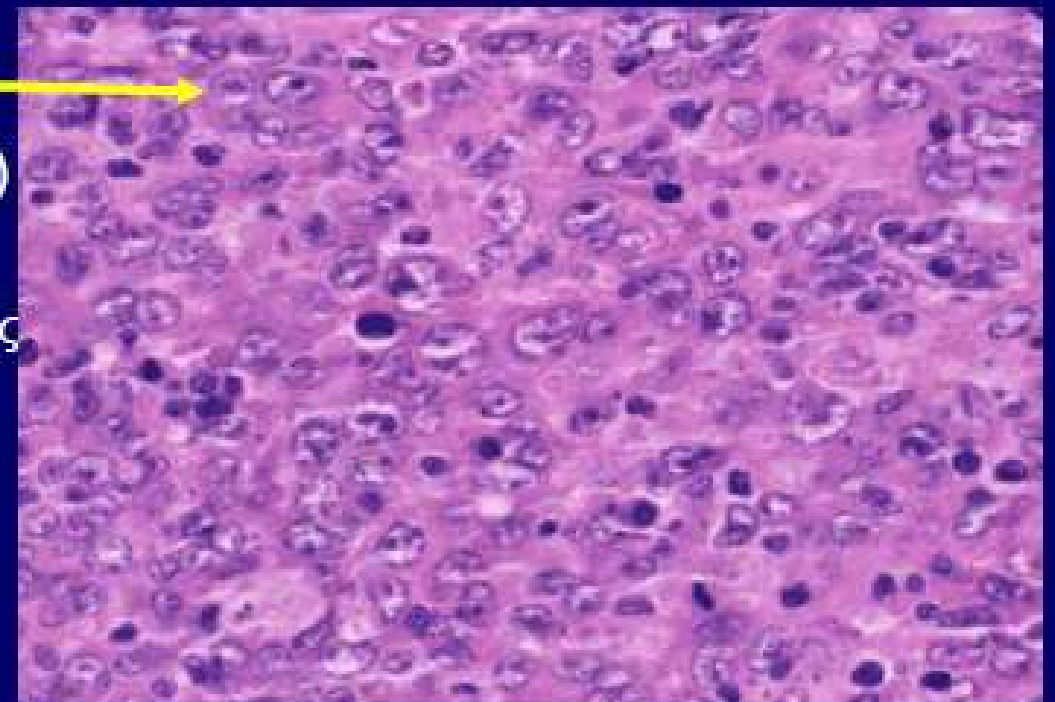
- Κεντροκύτταρα

- Μικρού - μεσαίου μεγέθους
- Γωνιώδεις, αναδιπλωμένοι πυρήνες, με εντομή
- Αφανή πυρήνια
- Ελάχιστο κυτταρόπλασμα

- Κεντροβλάστες

- Μεγάλα κύτταρα (λεμφ/παρο x3)
- Στρογγυλά, ωσειδή
  - Μπορεί να είναι ανώμαλου σχήματος ή λοβωτοί
- Ανοιχτή χρωματίνη
- 1-3 περιφερικά πυρήνια
- Λίγο κυτταρόπλασμα

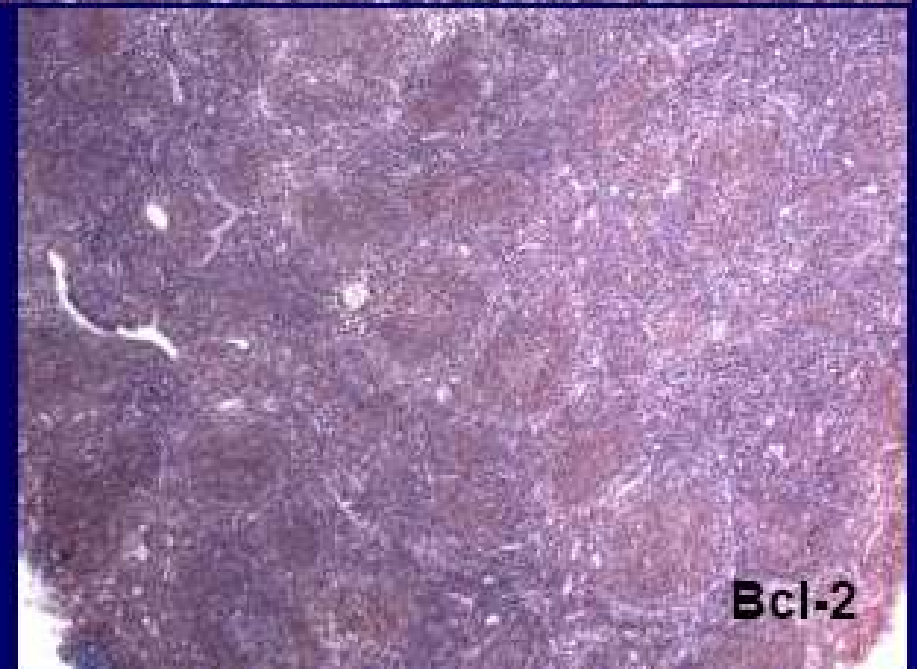
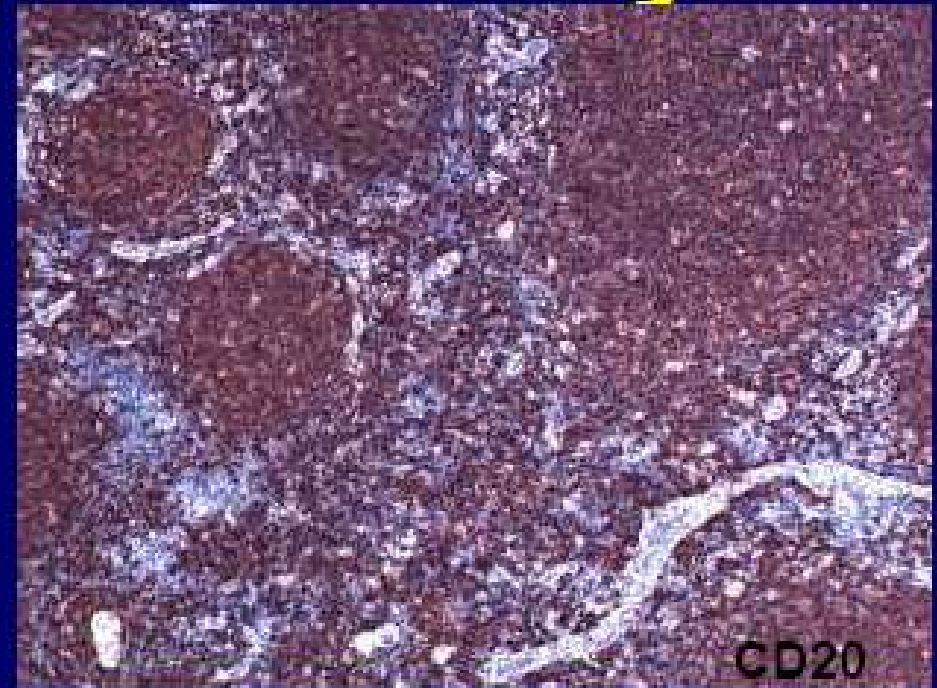

FL – Μορφολογία

- Grade (κυτταρική σύνθεση)
- Μετράμε κεντροβλάστες σε 10 ΜΟΠ διαφορετικών αντιπροσωπευτικών όζων
  - όχι επιλεγμένων με τα περισσότερα μεγάλα κύτταρα
  - 0-5 κεντροβλάστες/ΜΟΠ: grade 1
  - 6-15 κεντροβλάστες/ΜΟΠ: grade 2
  - >15 κεντροβλάστες/ΜΟΠ: grade 3
    - Παρουσία κεντροκυττάρων: grade 3A
    - Μόνο κεντροβλάστες: grade 3B
- Σημαντική η διάκριση των low grade (grade 1-2) από τα high grade (grade 3A, 3B)

FL – Ανοσοφαινότυπος

- CD20, CD79a+
- Bcl-2+ βλαστικά κέντρα
  - + σε T-λ, μανδύα, πρωτογενή λεμφοζίδια +
- bcl-6+
- CD10+
- Δίκτυο δενδριτικών κυττάρων στους όζους
  - Διαταραγμένο, λιγότερο πυκνό και με ποικίλη έκφραση CD21, CD23
- Ki-67:
  - Grade 1-2: <20%
  - Grade 3 : >20%
- CD5(-), CD43(-), MUM-1 (-)

Λεμφοζιδιακό λέμφωμα- Μοριακή Βιολογία

- Το 85-90% των περιπτώσεων παρουσιάζει τη διαμετάθεση **t(14;18)** → υπερέκφραση της πρωτεΐνης **bcl-2**
- Δεν αρκεί για τη διάγνωση λεμφοζιδιακού λεμφώματος- υπάρχει και σε μερικές φυσιολογικές καταστάσεις
- Συχνή η αναδιάταξη του γονιδίου του BCL-6 (πιο συχνή σε περιπτώσεις που δεν υπάρχει η διαμετάθεση t(14;18))
- Στις περιπτώσεις που δεν υπάρχει η διαμετάθεση t(14-;18): ρόλος της μεταλλαγής του P53

Β-ΛΕΜΦΩΜΑ ΑΠΟ ΤΟ ΚΥΤΤΑΡΟ ΤΗΣ ΟΡΙΑΚΗΣ ΖΩΝΗΣ (MZL) (WHO 2008)

Τρεις τύποι λεμφωμάτων τα οποία αποτελούν συγκεκριμένες κλινικοπαθολογοανατομικές οντότητες

- Εξωλεμφαδενικό MZL τύπου MALT
- Λεμφαδενικό MZL (+MBCs)
- Σπληνικό MZL (+λαχνωτά κύτταρα)

ΛΕΜΦΑΔΕΝΙΚΟ Β-ΛΕΜΦΩΜΑ ΑΠΟ ΤΟ ΚΥΤΤΑΡΟ ΤΗΣ ΟΡΙΑΚΗΣ ΖΩΝΗΣ (NMZL)

Η διάγνωσή του προϋποθέτει:

Λεμφαδενική προσβολή από MZL με χαρακτηριστικά εξωλεμφαδενικού (MALT) ή σπληνικού τύπου, επί απουσίας προγενέστερης ή σύγχρονης εξωλεμφαδενικής ή σπληνικής νόσου.

Αποτελεί 1,8% των λεμφωμάτων

Η έλλειψη ιδιαίτερων φαινοτυπικών και μοριακών χαρακτηριστικών δυσχεραίνει την ταυτοποίησή του

ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ

Πολύμορφο διήθημα:
μικρά λεμφοκύτταρα με
κεντροκυτταροειδή ή/και
μονοκυτταροειδή
εμφάνιση ή/και
πλασματοκυτταρική
διαφοροποίηση,
καθώς και *διάσπαρτα*
μεγάλα λεμφοειδή
κύτταρα (βλάστες)
(*<10%*)

μονοκυτταροειδή
χαρακτηριστικά

Histopathology 2006;48:162-173

πλασματοκυτταρική
διαφοροποίηση

MALT λεμφώματα - Γενικά

- Αναπτύσσονται και υποτροπιάζουν σε περιοχές όπου υπάρχει MALT, φυσιολογικά ή επίκτητα
- Παραμένουν **εντοπισμένα** στη θέση όπου αναπτύχθηκαν για μεγάλο χρονικό διάστημα
- Μιμούνται την οργάνωση και τη δομή των πλακών του Peyer
- Συνήθως υπάρχει κλινικό υπόστρωμα **αυτοανοσίας** (44 φορές μεγαλύτερος σχετικός κίνδυνος σε σύνδρομο Sjogren και 70 φορές σε θυρεοειδίτιδα Hashimoto)
- **Πρόδρομες αλλοιώσεις:** Η.ρ. γαστρίτις, σ. Sjogren, θυρεοειδίτιδα Hashimoto, ηπατίτιδα C, λεμφοζιδιακή βρογχιολίτις, λοίμωξη με *Borrellia burgdorferi* (δέρμα) ή *Campylobacter jejuni* (λεπτό έντερο)

Εντόπιση MALT λεμφώματος

- ΓΕΣ (στόμαχος, έντερο/συμπεριλαμβάνεται το IPSID)
- Σιελογόνοι αδένες
- Ανανευστικό σύστημα (πνεύμονες, φάρυγγας, τραχεία)
- Οφθαλμός (επιπεφυκότας, δακρυϊκός αδένας, κόγχος)
- Θυρεοειδής
- Ηπαρ
- Ουροποιογεννητικό σύστημα (ουροδόχος, προστάτης, νεφρός)
- Μαστός
- Θύμος

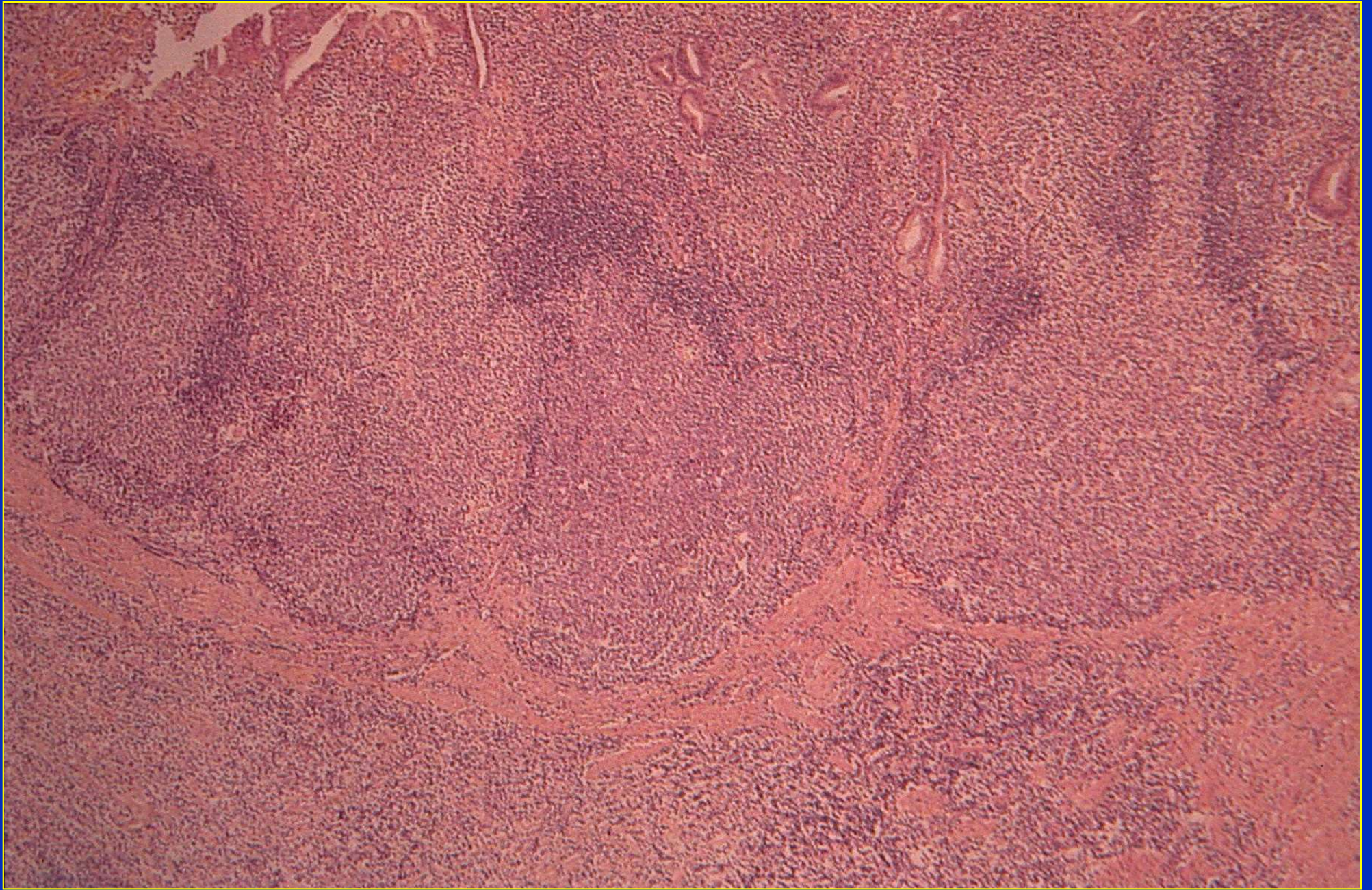
Επιδημιολογικά χαρακτηριστικά MALT λεμφώματος

- Αποτελεί το 7-8% των Β λεμφωμάτων και το 50% των πρωτοπαθών λεμφωμάτων του στομάχου
- Συνήθως σε ενήλικες (μέση ηλικία 60 έτη)
- Γυναίκες > άνδρες (ιδιαίτερα το MALT λέμφωμα των σιελογόνων αδένων)

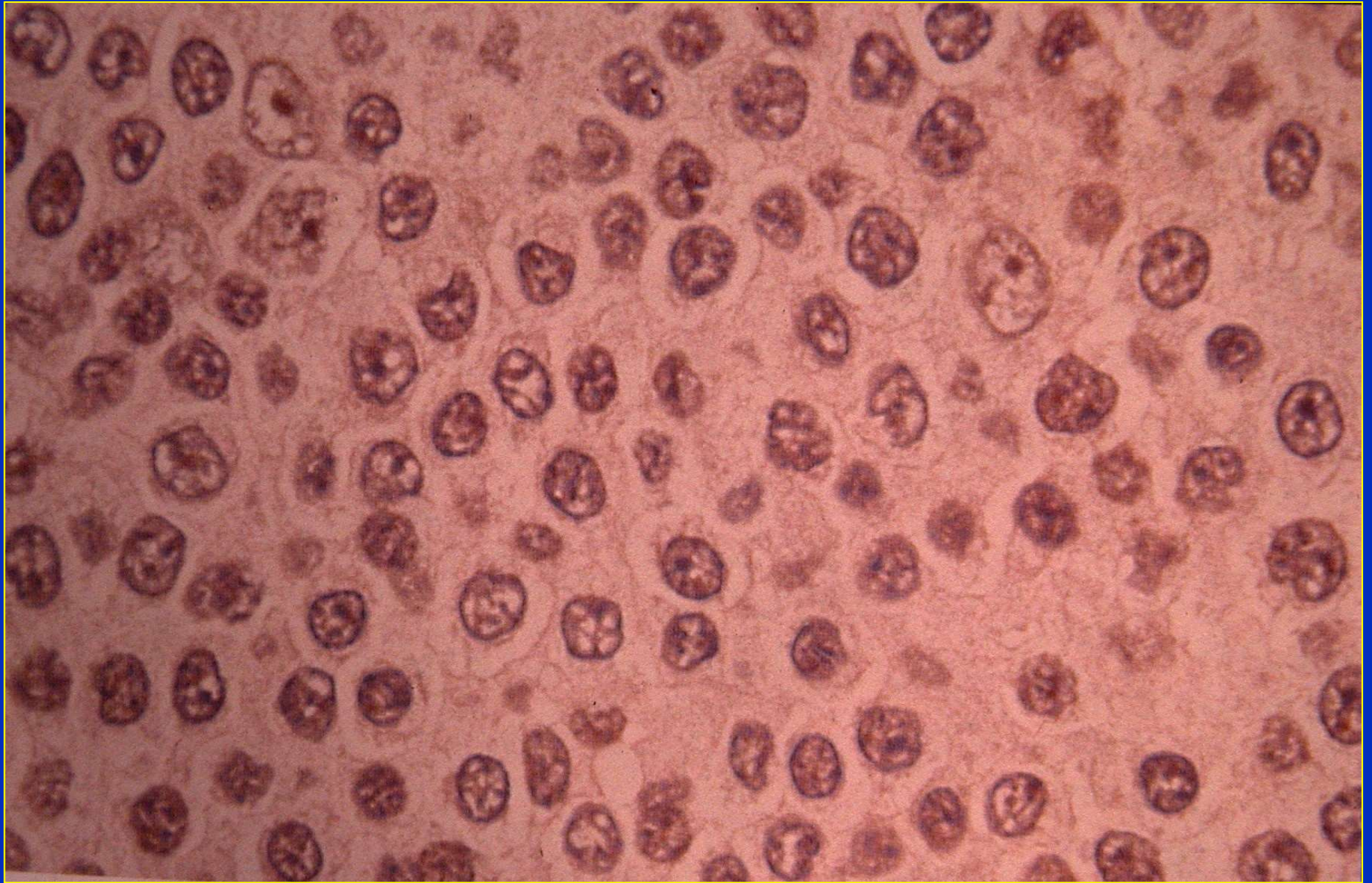
ΕΞΩΛΕΜΦΑΔΕΝΙΚΟ ΛΕΜΦΩΜΑ ΟΡΙΑΚΗΣ ΖΩΝΗΣ ΤΥΠΟΥ ΜΑΛΤ

Κοινά μικροσκοπικά χαρακτηριστικά

- Κυτταρική πολυμορφία: διάσπαρτα βλαστικά κύτταρα (ανοσοβλάστες-κεντροβλάστες)
- Κεντροκυτταροειδούς τύπου κύτταρα (CCL) [μονοκυτταροειδή κύτταρα]
- Διήθηση οριακής ζώνης και διαλεμφοζιδιακού χώρου
- Πλασματοκυτταρική διαφοροποίηση (35%)
- Λεμφοεπιθηλιακές βλάβες
- Εποικισμός αντιδραστικών λεμφοζιδίων
- Πολυκλωνικά πλασματοκύτταρα
- ** Βλάστες > 5-10% ↑ πιθανότητα μετάπτωσης σε λέμφωμα από μεγάλα κύτταρα

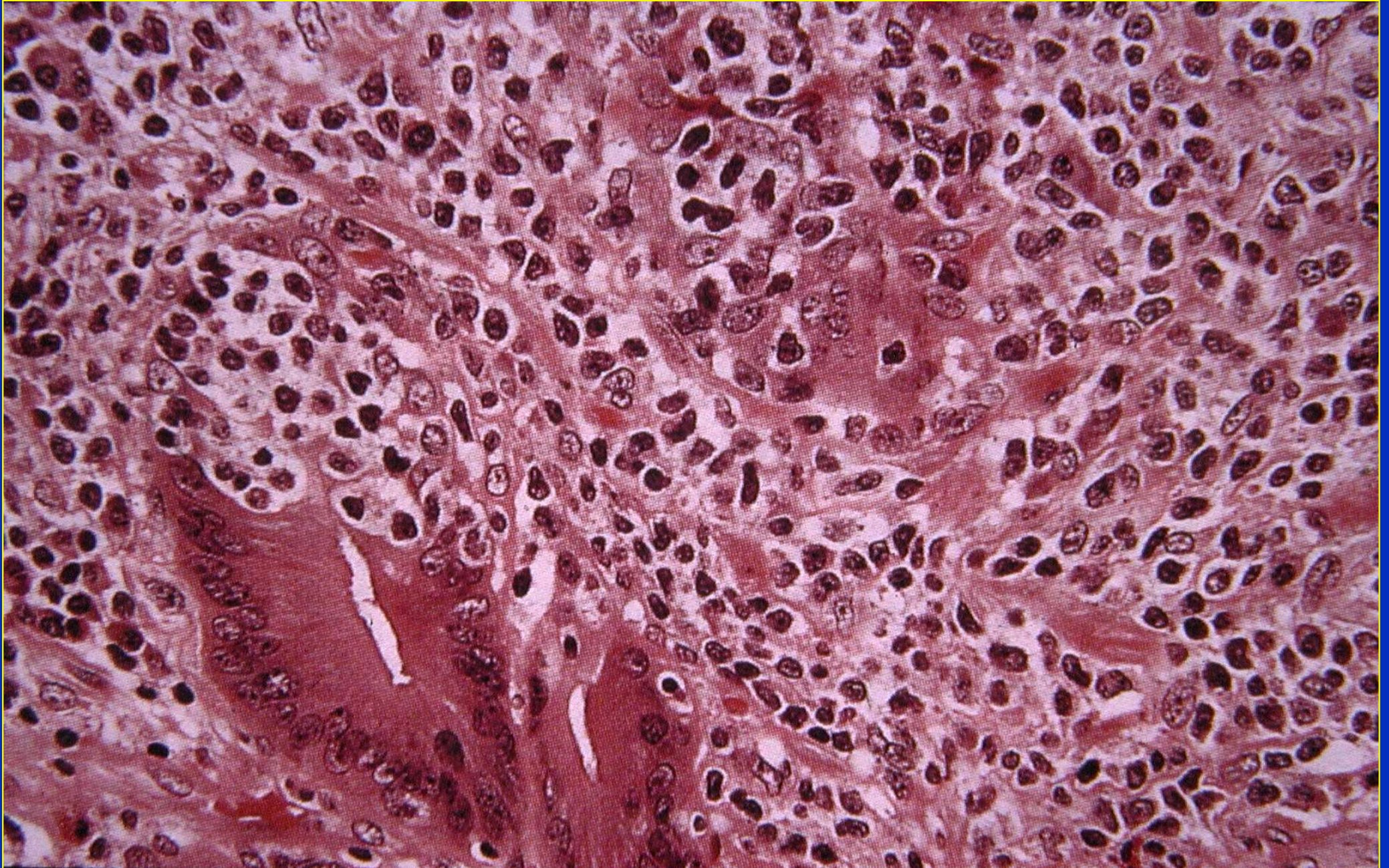

Αποικισμός λεμφοζιδίων σε MALT λέμφωμα

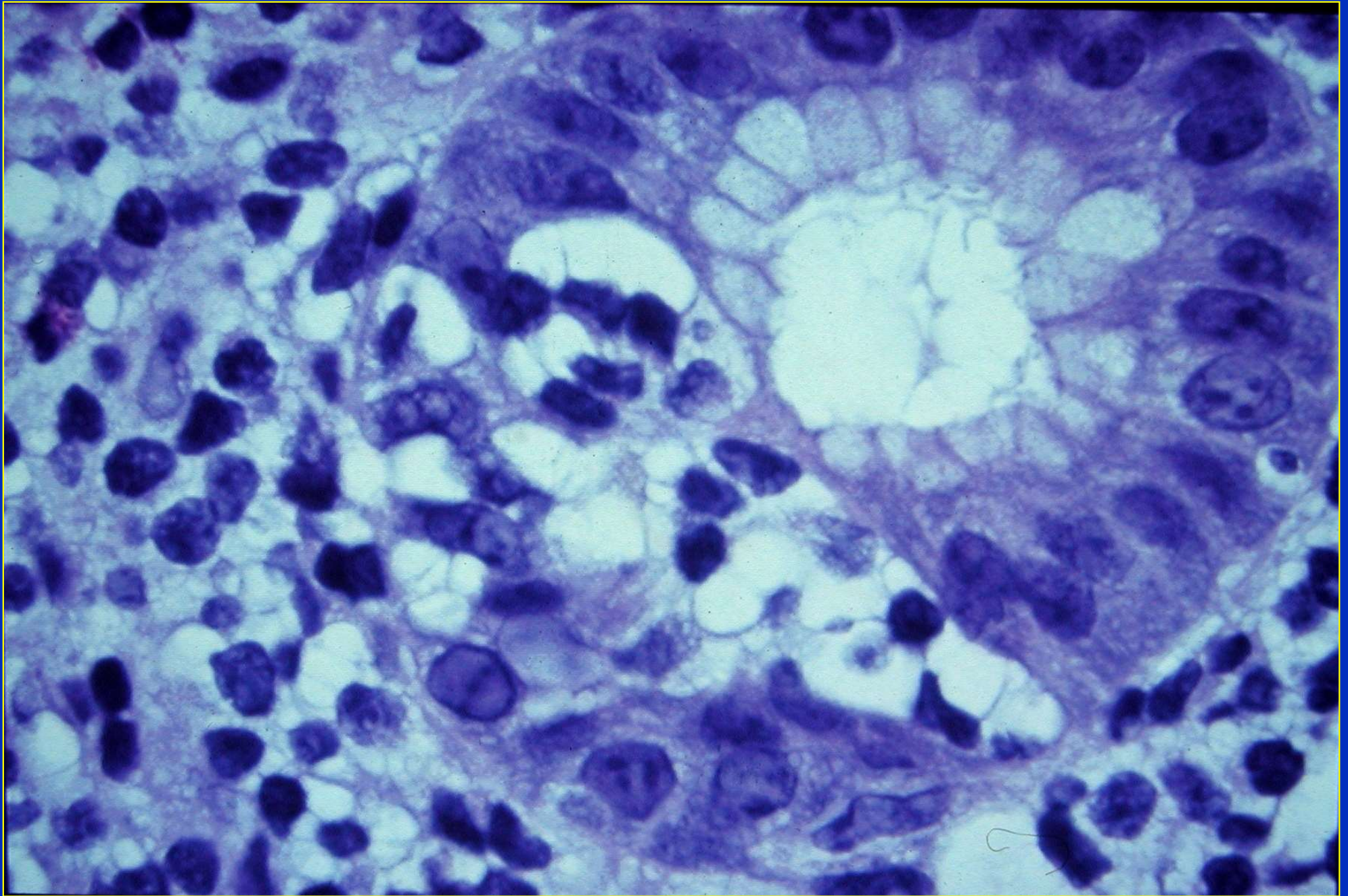
MALT λέμφωμα - μονοκυτταροειδής μορφολογία

MALT λέμφωμα

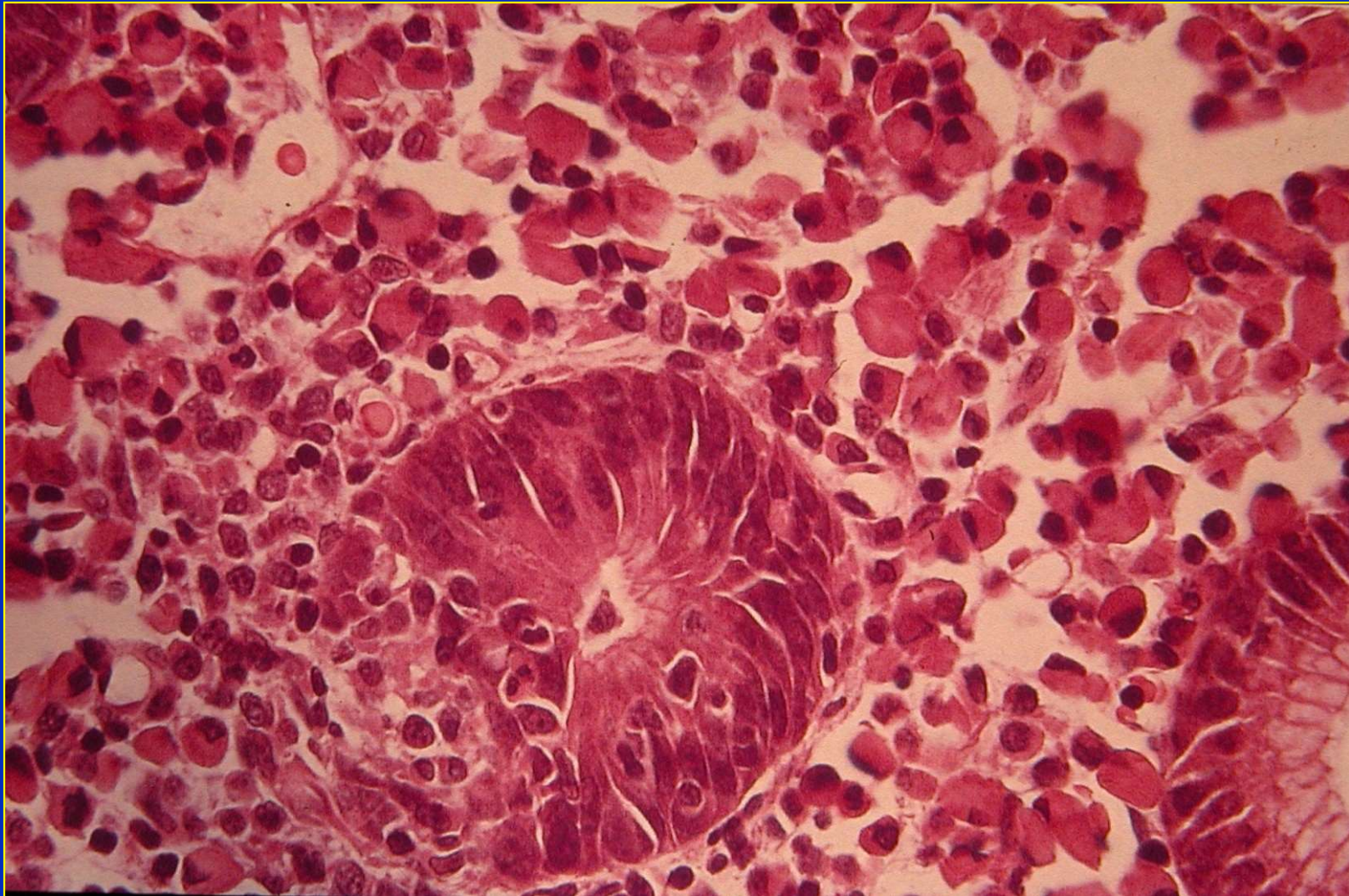
Λεμφοεπιθηλιακή αλλοίωση - Οξυφιλία επιθηλίου

ΜΑLT λέμφωμα

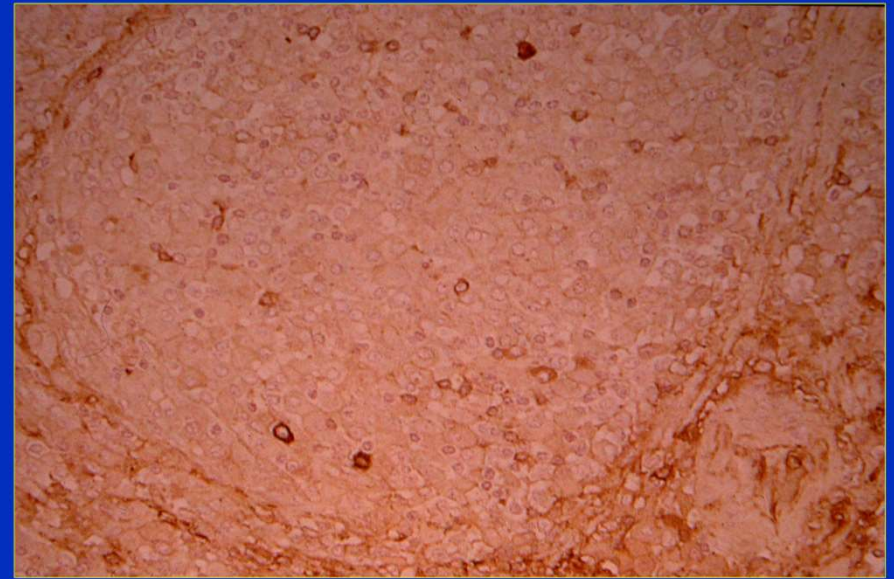
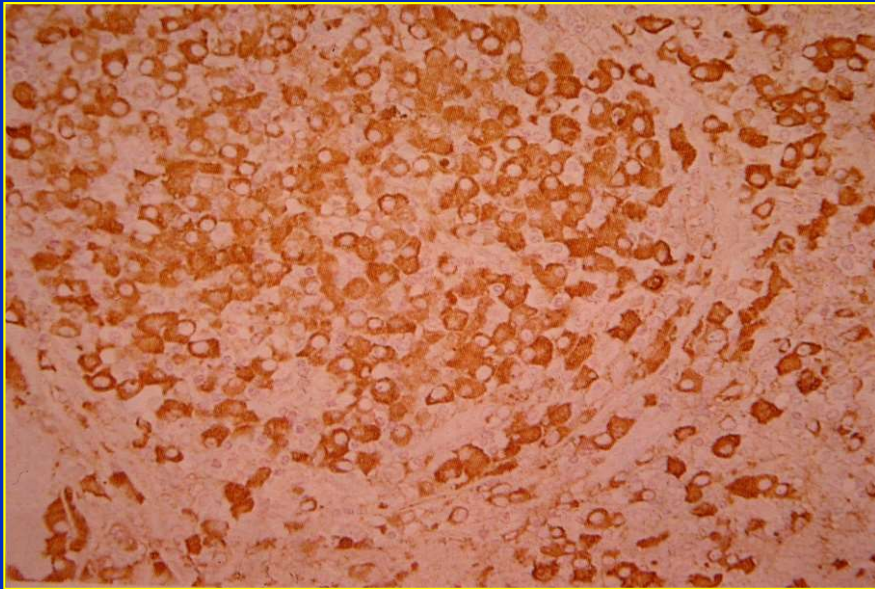
Λεμφοεπιθηλιακή αλλοίωση - *H.pylori* +

MALT λέμφωμα στομάχου

Πλασματοκυτταροειδής διαφοροποίηση -
Λεμφοεπιθηλιακή βλάβη

MALT λέμφωμα στομάχου

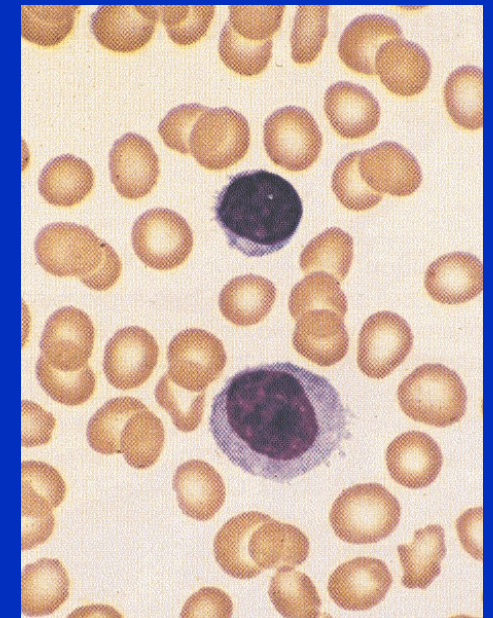

Μονοκλωνική κυτταροπλασματική
κ ελαφρά άλυσος

ΣΠΛΗΝΙΚΟ ΛΕΜΦΩΜΑ ΟΡΙΑΚΗΣ ΖΩΝΗΣ (ΣΛΟΖ)

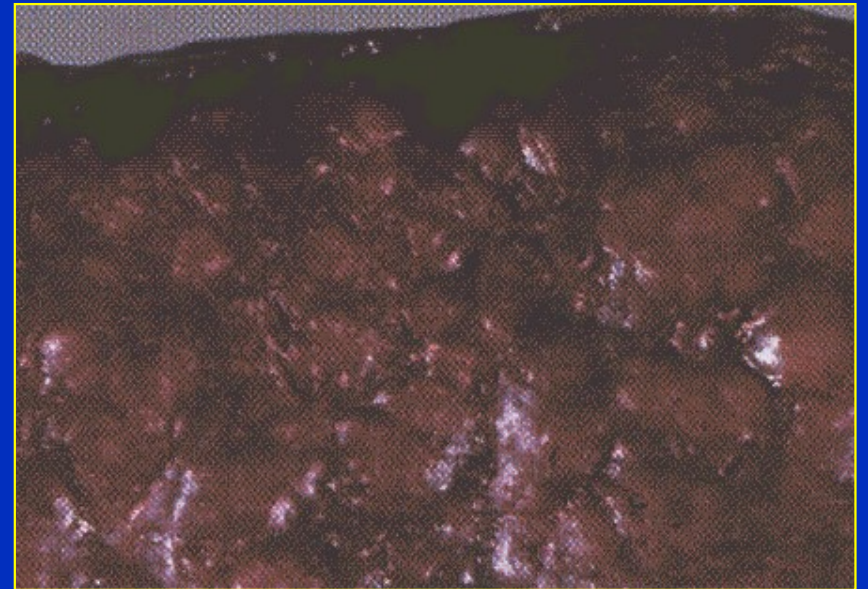
- **Ορισμός** (Schmid 1992): Χαμηλής κακοήθειας πρωτοπαθές Β-λέμφωμα του σπληνός από μικρά λεμφοκύτταρα, με **διφασικό πρότυπο ανάπτυξης** και διήθηση, πέραν του σπληνός, των λεμφαδένων της πύλης και του μυελού των οστών, **χωρίς περιφερική λεμφαδενοπάθεια**.
- Δύο υπότυποι: α) με λαχνωτά λεμφοκύτταρα, β) χωρίς λαχνωτά λεμφοκύτταρα στο περιφερικό αίμα.
- Κύτταρο προέλευσης προς το παρόν αδιευκρίνιστο.

ΣΛΟΖ -ΠΑΘΟΛΟΓΟΑΝΑΤΟΜΙΚΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ (1)

Μικροσκοπική εικόνα

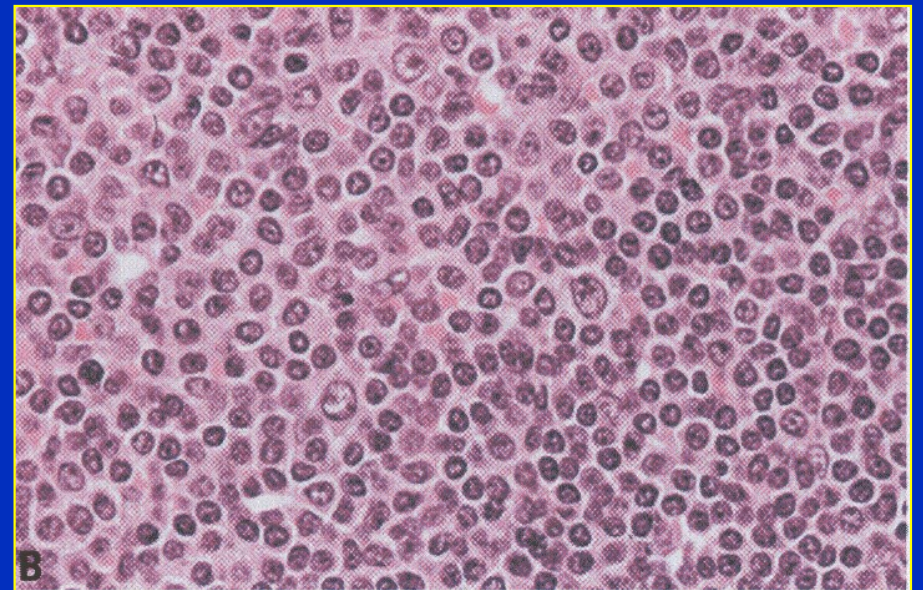
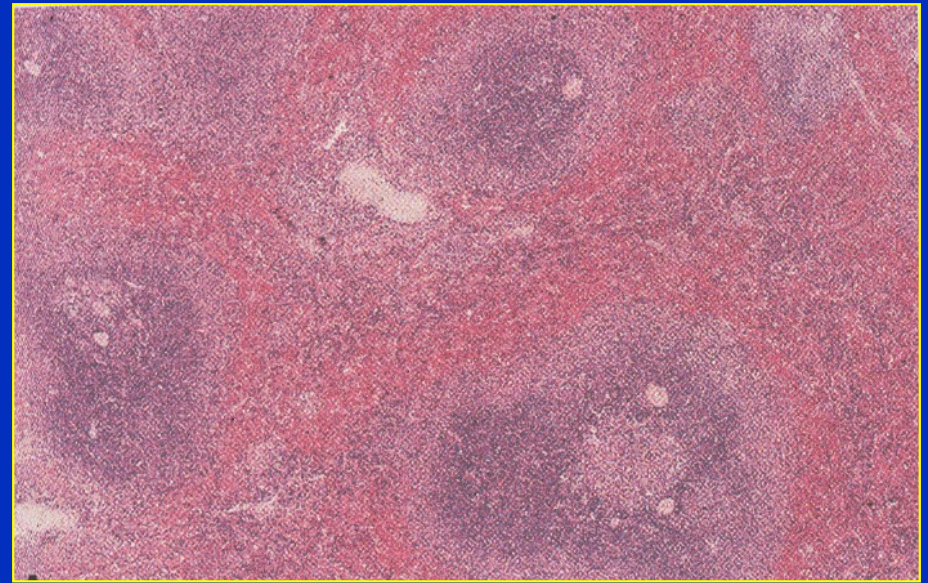
- Αξιόλογη αύξηση του βάρους του σπληνός (συνήθως >1000 γρ)
- Διάχυτη ομοιογενής διήθηση του σπληνικού παρεγχύματος χωρίς παρουσία εμφανών νεοπλασματικών όζων

ΣΛΟΖ -ΠΑΘΟΛΟΓΟΑΝΑΤΟΜΙΚΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ (2)

Ιστολογική εικόνα σπληνός

- Οξοειδείς λεμφοκυτταρικές αθροίσεις αντίστοιχα προς το **λευκό πολφό**.
- Διφασικός πληθυσμός: κεντρικά μικρά λεμφοκύτταρα τύπου μανδύα, περιφερικά μικρού/μέσου μεγέθους λεμφοκύτταρα με άφθονο διαυγές πρωτόπλασμα και σπάνιες ανοσοβλάστες.
- **Πάντοτε** ποικίλου βαθμού διήθηση **ερυθρού πολφού**
- Σπανιότερα: αθροίσεις επιθηλιοειδών ιστοκυττάρων και πλασματοκυτταρική διαφοροποίηση.

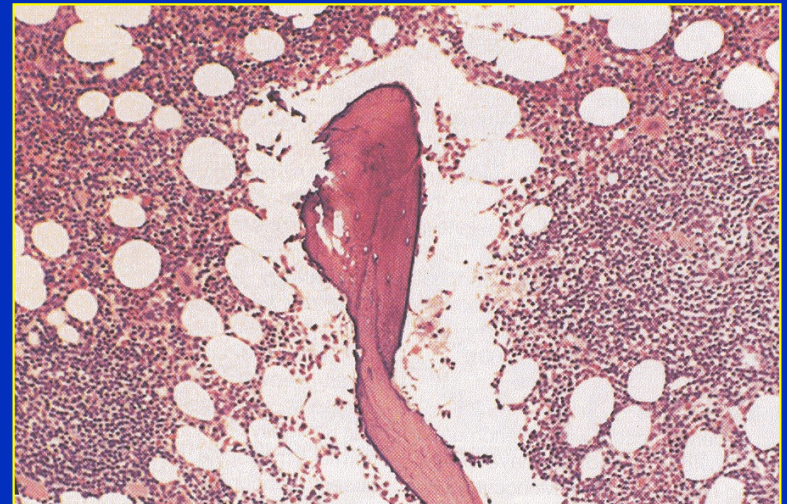
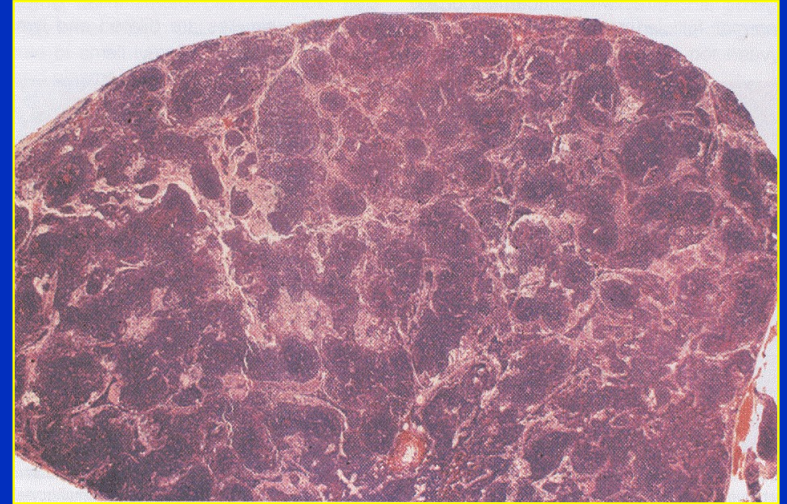
ΣΛΟΖ -ΠΑΘΟΛΟΓΟΑΝΑΤΟΜΙΚΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ (3)

Ιστολογική εικόνα λεμφαδένων πύλης

- Οζώδης διήθηση
- Διάταση λεμφοκόλπων
- Παρουσία (ενίοτε) υπολειμματικών λεμφοζιδίων

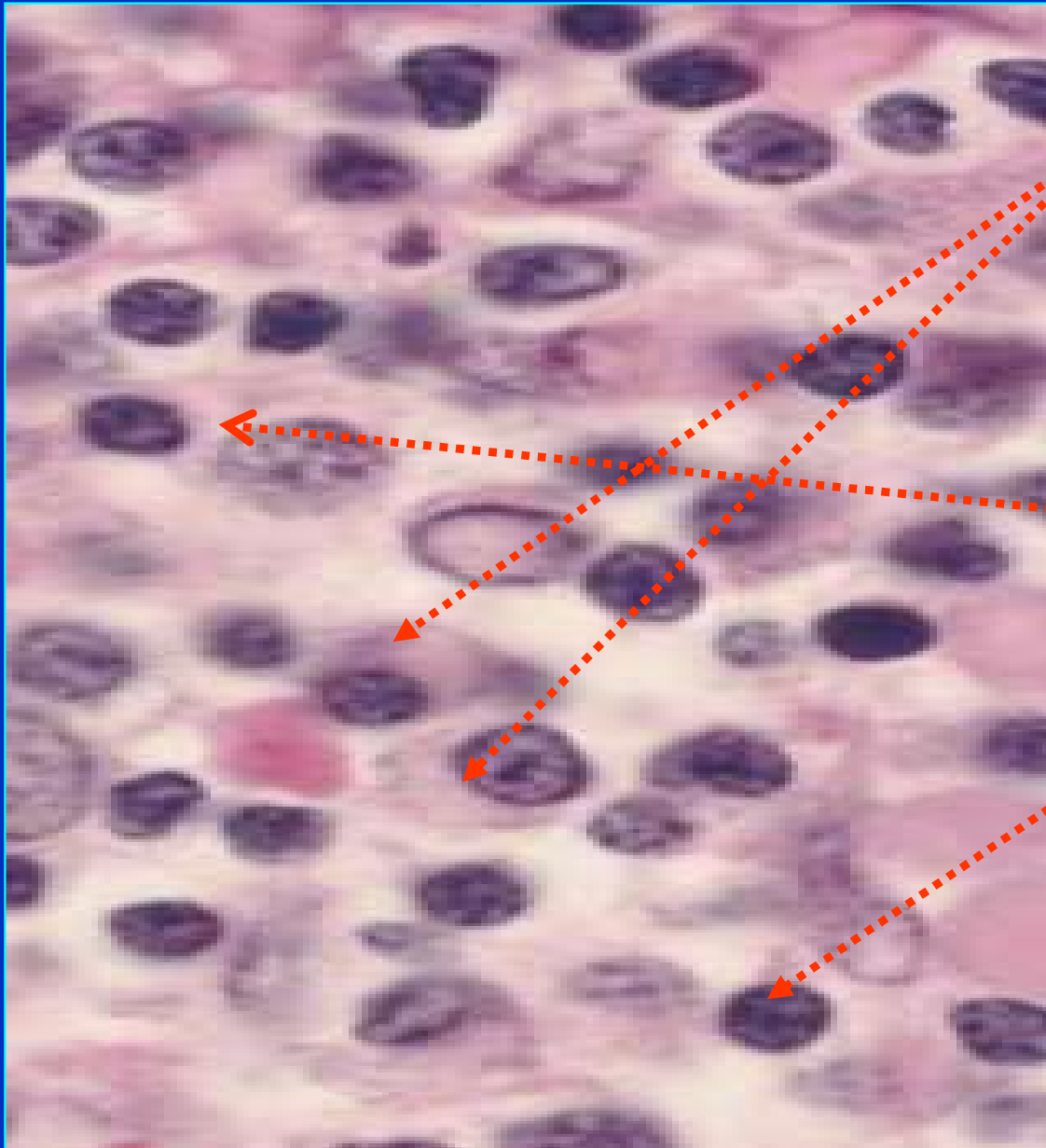
Ιστολογική εικόνα μυελού των οστών

- Διήθηση στην πλειονότητα των περιπτώσεων, συχνά μη ορατή στην αιματοξυλίνη-ηωσίνη
- Πρότυπο: οζώδες, ενδιάμεσο, ενδοκολποειδικό
- Παρουσία βλαστικών κέντρων λεμφοζιδίων στο κέντρο των οζοειδών αθροίσεων

ΛΕΜΦΟΠΛΑΣΜΑΤΟΚΥΤΤΑΡΙΚΟ ΛΕΜΦΩΜΑ : ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ

Μικρά λεμφοκύτταρα με πλασματοκυττοειδή διαφοροποίηση και πλασματοκύτταρα

Πλασματοκύτταρα

Μικρά
λεμφοκύτταρα

Μυελός των οστών ,
σπανιότερα λεμφαδένες
/σπλήνα (15 -30%)

ΛΕΜΦΟΠΛΑΣΜΑΤΟΚΥΤΤΑΡΙΚΟ ΛΕΜΦΩΜΑ

